

Södra staden Fördjupad översiktsplan

Utställningsutlåtande

Kommunstyrelsen, maj 2018
Diarienummer: KSN-2012-0452

Handläggare
Johan Elfström
Maria Lundholm
Anders Ågren

Datum
2018-04-12

Diarienummer
KSN-2012-0452

Innehållsförteckning

Inledning	4
Läsanvisning	4
Sammanställning av stadsbyggnadsförvaltningens förslag till revideringar av planförslaget inför antagande	5
Det här är en översiktsplan & planprocessen	9
Översiktsplan 2016	10
Vision för Södra staden. Prioriteringar och principer	13
Utvecklingsområden – generellt	14
Utvecklingsområden – Rosendal	18
Utvecklingsområden – Polacksbacken	19
Utvecklingsområden – Malma	20
Utvecklingsområden – Ulleråker	23
Utvecklingsområden - Bäcklösa och Lilla Sunnersta	23
Utvecklingsområden - Ultuna och Norra Sunnersta	24
Parker, naturområden och vattenmiljöer	26
Gröna stråk	27
Transportinfrastruktur och mobilitet – allmänt	29
Transportinfrastruktur och mobilitet – kollektivtrafik	31
Transportinfrastruktur och mobilitet – gator	33
Transportinfrastruktur och mobilitet - gång- och cykel	33
Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden	34
Genomförande – etapper	36
Genomförande - investeringar och tröskelvärden	37
Kommande processer	39
Planens konsekvenser	42
Miljöbedömning enligt 6 kapitlet Miljöbalken	43
Kommunalekonomiska konsekvenser	45
Bilagor	45
Kartor	45
Övrigt	47
Förvaltningens förslag till revideringar av planen som inte beror av yttranden – med kommentarer	48

Inledning

Kommunstyrelsen beslutade 2016-11-23 (§ 236) att genomföra utställning av förslag till fördjupad översiktsplan för Södra staden.

Utställningen skedde under perioden 2016-12-16 till 2017-03-03.

Samrådet omfattade följande handlingar:

- Utställningshandling, Del A Planförslag
- Samrådsredogörelse, Del B
- Miljökonsekvensbeskrivning, Del C

Underrättelse om utställning har skett via kungörelse och på kommunens hemsida. Missiv har med e-post skickats till myndigheter, organisationer, sammanslutningar, föreningar samt politiska partier enligt sändlista. Handlingarna har under utställningstiden varit tillgängliga på kommunens hemsida <https://www.uppsala.se/dialog-sodra-staden> samt på följande platser:

- Kommuninformation, Stationsgatan 12
- Stadsbiblioteket
- Gottsundabiblioteket
- Sävjabiblioteket

Öppet hus hölls 31 januari 2017 i skrivsalen Lundellska skolan, Ulleråker och 2 februari i Loftets stora sal, Ultuna.

Totalt inkom 130 yttranden varav 87 yttranden lämnades från privatpersoner och ett från företag.

Läsanvisning

Utställningsutlåtandet innehåller stadsbyggnadsförvaltningens sammanställning av inkomna synpunkter sorterade ämnesvis under olika rubriker samt kontorets kommentarer och förslag till revideringar av planförslaget. *Notera att saksynpunkter som ligger i linje med planförslaget oftast inte sammanfattas och/eller kommenteras. Saksynpunkter som inte ligger inom det den fördjupade översiktsplanen ska hanteras normalt inte heller. Fokus ligger istället på de förändringsförslag som återfinns bland synpunkterna.*

Gråmarkerad text = stadsbyggnadsförvaltningens förslag till revideringar i planförslaget. Dessa förslag till ändringar återfinns samlade först i dokumentet under rubriken *Sammanfattning av stadsbyggnadsförvaltningens förslag till revideringar av planförslaget inför antagande*. Förslagen till förändringar av planförslaget finns också redovisade ämnesvis under respektive rubrik. Inom vissa ämnen där många synpunkter sammanställts finns också en sammanfattning av dessa.

Detaljsynpunkter från yttranden sammanfattas och kommenteras oftast inte, men bidrar ändå i flera fall till korrigeringar i texten. Därutöver har stadsbyggnadsförvaltningen gjort en rad små förändringar för att få en ökad tydlighet i framställningen.

Förkortning som används

FÖP = Fördjupad översiktsplan

Sammanställning av stadsbyggnadsförvaltningens förslag till ändringar av planförslaget inför antagande

- Planen bör kompletteras med delar av den dagvattenutredning som tagits fram för Södra staden och med hänvisningar till denna och till det pågående arbetet med *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* och *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån*. Kompletteringen bör innehålla en formulering om att *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* och *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån* ska vara vägledande för hur vattenfrågor kopplade till vattenkvaliteten i Uppsalaåsen och Fyrisån ska hanteras inom utvecklingsområdena. Kompletteringen bör också innehålla en formulering om att *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån* och *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* ska vara vägledande när frågan om hur områden ska exploateras avgörs.
- Planens hänvisning till översiktsplanens del B bör förtydligas.
- Planen bör kompletteras med en kort information under avsnittet *Området och sammanhanget* om riksintresset för friluftsliv.
- Planen bör kompletteras med en kort text som övergripande förklarar hur stadens trafiksystem ska utvecklas så att beskrivningarna av trafikinfrastrukturen inom Södra staden förstås i sitt sammanhang.
- Planen bör kompletteras så att det tydligare framgår att jordbruksmarken är viktig för SLU: s verksamhet.
- Avsnittet *Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden* kompletteras med information om att *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* ska fånga upp de sammanvägda riskerna för olika typer av markanvändning på och i anslutning till Uppsalaåsen medan detaljerade riskbedömningar ska göras i samband med detaljplanering.
- Formuleringarna om tillståndsplikt rörande Natura 2000-områden revideras enligt Länsstyrelsens yttrande och läggs även till under avsnittet *Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden*.
- Huvudstråket för kollektivtrafik bör kompletteras och justeras så att det finns tre alternativa sträckningar på sträckan mellan Ångströmlaboratoriet och det planerade centrala torget i Ulleråker.
- Texten om värdet av att bevara Malma gård bör revideras så att det framgår att gården bör nyttjas för kultur- och/eller fritidsverksamheter. Det bör dock även framgå att vissa befintliga byggnader eller byggnadslägen kan prövas för bostadsändamål. Planen bör kompletteras så att det gröna stråket nr 13, Malma-Hågadalen, delas i två stråk där ett av stråken passerar Malma gård och intilliggande hagmarker. Texten om stråket bör justeras något för att spegla detta.
- Planförslaget bör justeras så att det tydligare framgår att processer för att utveckla mark inom utvecklingsområdena mot stadsmiljö påbörjas först när fastighetsägare i fråga vill det.
- Planen bör kompletteras med en formulering om att utvecklingsområden även kan innehålla brukad åkermark.
- Planen bör förtydligas med information om att pågående markanvändning kan fortsätta inom utvecklingsområden men att ändrad markanvändning inte bör medges inom dessa områden om detta kan förhindra eller försvåra att området på sikt utvecklas mot stadsmiljöer i linje med denna plan och översiktsplanens intentioner.
- Planförslaget bör justeras så att det gröna stråket mellan Stadsskogen och Malma flyttas västerut så att det förläggs till skogsmark och följer östra kanten av bebyggelsens längs Storskogsvägen, Champinjonvägen och Malma ringväg. Det blå stråket som ligger i läget för det i utställningshandlingen föreslagna stråket, som nu justeras, ligger kvar och planen

kompletteras med en formulering om att avledning av dagvatten från Rosendal ska samordnas med stadsutvecklingen söder om Vårdsätravägen vare sig det handlar om ledningar eller öppna dagvattenlösningar i gatu- eller parkmiljöer inom utvecklingsområdet. Det bör framgå att målsättningen är öppna dagvattenlösningar i kombination med stadsgrönska.

- Ett antal redaktionella ändringar inklusive sådana som krävs för att planen ska relatera korrekt till pågående eller avslutade utredningar och planer bör göras.
- Planen bör kompletteras med ett förtydligande under avsnittet *Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden* med information om att de generella riktlinjerna för alla mark- och vattenområden i ÖP 2016 gäller utöver de som FÖP: en innehåller.
- Den meningen som planen innehåller om förhållningssätt till översvämningsrisker justeras efter Länsstyrelsens påpekande.
- Avsnittet *Investeringar och tröskelvärden Social infrastruktur* bör kompletteras med behov av bibliotek, fritidsklubbar och Fritidsgård/aktivitetshus.
- Avsnittet *Investeringar och tröskelvärden Teknisk infrastruktur* bör under avsnittet *Ledningar spillvatten och dricksvatten* kompletteras med en upplysning om att det för både etapp 1 och 2 måste anläggas ledningar med tillhörande anordningar såsom pumpstationer inom varje kommande detaljplaneområde. Avsnittet bör också kompletteras med en upplysning om att det under etapp 1 behöver göras investeringar i utbyggandet av befintlig återvinningsstation. Avsnittet bör även kompletteras med information om att stora vattenledningar genomkorsar planområdet vilket ska beaktas vid planläggning.
- Behovet av antal skol- och förskoleplatser under avsnittet *Social infrastruktur* bör justeras i alla etapperna.
- Planen bör i genomförandeavsnittet kompletteras med ett förtydligande om mellankommunala kopplingar vad gäller vattenkvalitet och dricksvattenförsörjning.
- Planen kompletteras under avsnittet *Riktlinjer/Vatten* med information om att den hydromorfologiska kvalitetsfaktorn *Morfologiskt tillstånd och underliggande parametrar* i berörda vattenförekomster ska beaktas vid planläggning nära Fyrisån.
- Den samlade bedömningen kompletteras med den kommunalekonomiska delen av konsekvensbeskrivningen.
- Avsnittet *Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden* bör kompletteras med de tre viktigaste principerna för gestaltning av Dag Hammarskjölds väg och miljöerna runt gatan som programmet identifierar (axialitet, rytm, värdighet/karaktär). Planen bör också kompletteras med hänvisningar till gestaltungsprogrammet för Dag Hammarskjölds väg.
- Planen bör under avsnittet *Investeringar och tröskelvärden/Teknisk infrastruktur och transportinfrastruktur* kompletteras med information om att allmänna parkeringar kan tillkomma.
- Utredningen *Sårbarhetsklassning Åsens grundvatten* kompletteras så att det framgår att det område SGU skriver om behöver studeras noggrannare på grund av de särskilda förutsättningarna inom det området. Kartan bör även kompletteras med ny information som framkommit i arbetet med Ulleråker. Sårbarhetsklassningskartan i utredningen bör infogas i FÖP: en.
- Deponin invid Fyrisån som Länsstyrelsen skriver om bör läggas till i kartbilagan *Miljö, hälsa och säkerhet*.
- Teckenförklaringen på de kartor där hållplatser för kollektivtrafik redovisas bör kompletteras med texten "(ungefärligt läge)" för de hållplatslägen som anges på alternativa sträckor.
- Teckenförklaringen på kartan på sid 69 i utställningshandlingen bör kompletteras så att det framgår att även de alternativa sträckningarna för kollektivtrafik söder om Ulleråker är kapacitetsstarka.
- Planförslaget bör revideras på ett antal ställen med utgångspunkt i de förslag till konkreta

revideringar som framförs i bilagan till SLU: s synpunkter. Revideringarna syftar till att förtydliga SLU: s verksamheter och dessas behov av näraliggande jordbruksmarker.

- Planen bör kompletteras med en kort information om Uppsalapaketet och Södra stadens del i det.
- Kartorna *Plankarta, Utvecklingsområden (s 35), Grönstruktur (s 49) och Plankarta (A3)* bör ges ny layout med flygbild i botten och anpassad grafik/färger.
- Kartan som redovisar genomförandet bör revideras. Den del av Bäcklösa som ligger söder om detaljplanen i Bäcklösa bör förläggas till etapp 2. De delar av etapp 3 som ligger söder om och strax norr om Ultunaallén bör läggas i samma etapp som broförbindelsen, det vill säga i etapp 2. Den södra delen av området som innefattar Green innovation park bör förläggas i etapp 2. De mellersta delarna av Malma bör förläggas i etapp 3 och de södra delarna i etapp 1. Planen bör också kompletteras med en formulering om förhållandet att ett område som förläggs i en viss etapp innebär att det är fullt utbyggt i den etappen, men att delar av området kan byggas ut tidigare. Även antalet bostäder per etapp bör justeras. I etapp 1 bör de justeras från cirka 15 000 till cirka 17 000, i etapp 2 från cirka 5 000 till drygt 4 000 och i etapp 3 från cirka 5 000 till cirka 3 000.
- Gränsen för naturreservatet för Årike Fyris som ska beslutas under våren 2018 bör ersätta den gräns som visats i planen fram till utställningen. Den gräns som finns framtagen när denna plan tas upp för beslut läggs in i planen. Eventuella justeringar i reservatsgränsen efter det att denna plan passerat kommunstyrelsen får göras inför antagandet.
- Avsnittet om utvecklingsområdet Ultuna bör kompletteras med en text som informerar om att utvecklingsområdets utbredning mot Ultuna hamn kan justeras i och med att reservatsgränsen flyttas men att justeringen ska göras med hänsyn till reservatet och andra värden på platsen. Det bör också framgå att gränsen för exploatering fastläggs vid planläggning och att om planläggning inleds med ett planprogram så bör programmet hantera denna fråga.
- Text om lägen för särskilt värdeäta stadsmiljöer inom Ultuna bör utgå
- Hållplatsläget vid Ångströmlaboratoriet bör justeras något eftersom läget i Lägerhyddsvägen är det minst sannolika. Detta har framkommit inom ramen för projektet *Kunskapsspåret*.
- Läget för kollektivtrafikstråket söder om hållplatsen i södra Ulleråker bör justeras för att överrensstämja med de nya alternativa sträckningar som studeras inom ramen för Ulleråkersprojektet. Spårläget ändrar riktning söder om det planerade centrala torget i Ulleråker, från rakt söderut, till en diagonal sträckning där man kan nyttja gamla banvallen för att sedan ansluta till Ulls väg eller mellan Travbanan och SVA.
- Bilagorna bör kompletteras med en karta som visar naturvärden.
- Bilagorna 3. *Markägoförhållanden* och 4. *Pågående planer och större projekt* bör utgå.
- Avsnittet *Området och sammanhanget* flyttas bör läggas samman med de bilagor som behålls till ett avsnitt som heter *Utgångspunkter Bilagan 6*. Strukturbärande element bör revideras så att den liksom övriga bilagor som behålls endast innehåller nuläge. Information om planerade hållbarhetscentrum som inte ingår i pågående projekt bör istället beskrivas kortfattat i text på lämplig plats i planen.
- Avsnittet om Malma Hammarby-Bäcklösafältet-Stadsskogen bör kompletteras med en upplysning om att avledning av dagvatten från Rosendal söder om Vårdsättravägen bör samordnas med stadsutvecklingen söder om gatan.
- Planen bör kompletteras med en formulering om att Solvallsparken bör breddas något mot väster.
- Planen bör kompletteras med aktuell information från *Fördjupad dagvattenutredning för Södra staden*. Systemlösningen för dagvatten bör presenteras på en egen karta. Texterna om vattenmiljö/vattenhantering under *avsnitten Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden* och *Kommande processer* bör justeras med utgångspunkt i att en dagvattenutredning för Södra staden tagits fram efter utställningen: Avsnitten bör också

redigeras så att de renodlas i förhållande till varandra.

- Avsnittet om Bäcklösadiket bör uppdateras med utgångspunkt i *Fördjupad dagvattenutredning för Södra staden*.
- Texten om va under avsnittet kommunalekonomiska konsekvenser bör uppdateras.
- Vissa texter om dagvattenlösningar i avsnittet Utvecklingsområden bör revideras eller utgå.
- I avsnittet om dagvatten som planen bör kompletteras med bör de stadsbyggnadsmässiga fördelarna med öppen dagvattenhantering lyftas fram.

Det här är en översiktsplan & planprocessen

Förvaltningens förslag till revideringar

Planen bör kompletteras med delar av den dagvattenutredning som tagits fram för Södra staden och med hänvisningar till denna och till det pågående arbetet med *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* och *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån*. Kompletteringen bör innehålla en formulering om att *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* och *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån* ska vara vägledande för hur vattenfrågor kopplade till vattenkvaliteten i Uppsalaåsen och Fyrisån ska hanteras inom utvecklingsområdena. Kompletteringen bör också innehålla en formulering om att *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån* och *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* ska vara vägledande när frågan om hur områden ska exploateras avgör.

Synpunkter instanser

Föreningen vill ifrågasätta det meningsfulla i att över huvud taget engagera sig då det redan i förordet, underskrivet av KSO, står att endast smärre mindre justeringar kommer att göras efter utställningen innan planen antas. Spelet för galleriet och föraktet för medborgarnas synpunkter är mer än uppenbart och bekräftas ytterligare genom den pågående diskussionen om det framtida Eriksberg.	Bergsbrunna vägförening
Utredningar om hur Uppsalaåsens grundvatten ska skyddas bör utföras och prövas innan översiktsplanen antas.	Jordens vänner
Planhandlingarna visar inte att resultatet av sårbarhetsutredningen beaktats.	Länsstyrelsen
Länsstyrelsen anser att det är viktigt att dag- och grundvattenfrågor hanteras integrerat i den kommande dagvattenplanen, eftersom infiltration av dagvatten kan stå i konflikt med skydd av grundvattnet i Uppsalaåsen.	Länsstyrelsen
Uppsala kommun begår under pågående utställning flagrant demokratiskt övergrepp då man till regeringen skriver att man i Södra staden vill ha ett nytt storskaligt bostadsbyggande Planen fyllt med påståenden om att ...”ska utvecklas till stadsstråk” mm.	Malma samfällighetsförening
Uppsala Vatten anser att det är nödvändigt att planen inväntar resultatet av pågående arbete med riskanalys och strategi för markanvändningen inom Uppsalaåsens tillrinningsområde (<i>Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden</i>) och att planen revideras utifrån dess resultat.	Uppsala Vatten
Vi finns som förening inte med på sändlistan över lokala föreningar men skulle för framtida samråd uppskatta att få del av liknande handlingar.	Uppsala Frisbee Disc Klubb
Planen är redan uppbunden i väsentliga delar genom antagna planer. Utställningen blir därigenom en symbolhandling, ett skenbart medborgarinflytande.	Vårda Uppsala

Förvaltningens kommentarer:

Beslutet i kommunstyrelsen att ställa ut förslaget till fördjupad översiktsplan för södra staden togs i politisk enighet. Om planförslaget ändras väsentligt efter utställningen, ska kommunen ställa ut förslaget på nytt. (PBL 3 kap 18 §).

Arbete med att revidera FÖP: en inför antagande inväntar inte *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* men kompletteras med information om

denna och *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån*. Beskrivningarna av lämplig utveckling inom utredningsområdena är hållen på en så översiktlig nivå att dessa inte bedöms kunna stå i konflikt med slutsatserna i *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden*. Se även förvaltningens kommentarer under *Utvecklingsområden – generellt/Synpunkter instanser* nedan.

En fördjupad dagvattenutredning för Södra staden har i samarbete med Uppsala Vatten tagits fram efter utställningen. Den visar på systemnivå hur dagvattenhantering inom Södra staden kan bidra till att MKN för Uppsalaåsens grundvatten och för Fyrisån ska kunna uppnås. Planen bör kompletteras med delar av utredningen och med hänvisningar till denna och till *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* (arbetet pågår fortfarande pågår vid författandet av detta utställningsutlåtande) och *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån*. Kompletteringen bör innehålla en formulering om att *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* och *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån* ska vara vägledande för hur vattenfrågor kopplade till vattenkvaliten i Uppsalaåsen och Fyrisån ska hanteras inom utvecklingsområdena. Kompletteringen bör också innehålla en formulering om att åtgärdsprogrammet och strategin ska vara vägledande när frågan om hur områden ska exploateras avgör.

Utredningen *Sårbarhetsklassning Åsens grundvatten* har fungerat som underlag i arbetet med den fördjupade dagvattenutredningen för Södra staden. Den utredningen är ett underlag för stöd i utvecklingen av områden. Ulleråker och Rosendal som har kommit långt i planeringen utreds fördjupat inom ramen för dessa projekt.

Alla önskemål om att finnas med i samrådslistor överlämnas till kommunens översikt

Översiktsplan 2016

Förvaltningens förslag till revideringar

Planens hänvisning till översiktsplanens del B bör förtydligas. Planen bör kompletteras med en kort information under avsnittet *Området och sammanhanget* om riksintresset för friluftsliv. Planen bör kompletteras med en kort text som övergripande förklarar hur stadens trafiksystem ska utvecklas så att beskrivningarna av trafikinfrastrukturen inom Södra staden förstås i sitt sammanhang.

Synpunkter instanser

Som alltid viktigt att stor hänsyn tas till jordbruksmark.	Centerpartiet
Man förutsätter en ny tågstation, Uppsala Södra, placerad i Bergsbrunna, samt leder för kollektivtrafik och biltrafik från västra sidan till E4 i öster. Därför får ånyo påminna om hindren för denna utveckling och om det heltäckande alternativ som finns för trafik, boende och arbetsplatser (Orslätt, vägen kan gå in i Sävja via Skåneresan mm)	Bergsbrunna Egnahemsförening
Aktuell FÖP innehåller inte någon idé om hur behovet av kommunikation västerut ska lösas.	Bergsbrunna vägförening
Åkermarken som kommunen skissat en stadsnod på tillhör Sveriges bästa. Det åligger kommunen att aktivt söka alternativ, oavsett om kommunen äger marken eller inte. I detta fall vill markägarna i stället utveckla gården.	Bergsbrunna vägförening
Förordar att den framtida stadsnoden förläggs till Orrslättsområdet och undersök om avloppsfrågor kan samordnas med Knivsta kommun.	Bergsbrunna Egnahemsförening
Märkligt att kommunen inte redan nu tar ett helhetsgrepp i planeringen och tar med hela södra Uppsala inkl. de sydöstra stadsdelarna.	Bergsbrunna vägförening
Aktuella riksintressen och tillhörande influensområden bör redovisas så som	Försvarsmakten

stopområde för höga objekt tillhörande Uppsala övningsflygplats. Hänvisningen till översiktsplanen är inte tillräckligt för att belysa riksintressen samt i vilka plan- och byggärenden Försvarsmakten ska vara samrådsande part.	
Det ska framgå av den fördjupade översiktsplanen att den berörs av stoppområde för höga objekt tillhörande Uppsala övningsflygplats, samt att höga objekt inte kan uppföras inom området.	Länsstyrelsen
Naturvårdsverket har beslutat om ett nytt riksintresse för friluftsliv som berör delar av planen.	Länsstyrelsen
Planen bör hantera ett resonemang kring nya stationer vägar och järnvägar i ett större perspektiv eftersom infrastruktursatsningar påverkar grannkommuner och regionen.	Länsstyrelsen
Den begränsning eller halvering som många förordat ser vi inte till i förslaget. Vi vill hålla nere den enorma exploatering som föreslås.	Malma samfällighetsförening
Vi ifrågasätter att Södra staden i verklig mening bara är en del av staden Uppsala som nu ska breda ut sig i en enda stad ner till Ekoln. Vi vill bevara området i och runt Södra staden som en del av landsbygden i lika hög grad som en del av staden.	Malma samfällighetsförening
Det redogörs inte för hänsyn och samordning till relevanta regionala mål, planer och program har tagits i planen.	Region Uppsala
Planen bör redogöra för hur FÖP: en bidrar till målen i RUS och tydligare redogöra för hur planen bidrar till att uppnå de regionala målen i Trafikförsörjningsprogrammet.	Region Uppsala
Havs- och vattenmyndigheten fattade den 16:e september 2016 beslut om att peka ut Uppsalåsens vattenförsörjningsanläggningar som riksintresse för vattenförsörjning en.	Havs- och vattenmyndigheten
Låt kransorter som Skärfälten, Vänge Bältinge, Funbo etc. avlasta och decentralisera (5 000 – 10 000 bostäder).	Sunnersta Egnahemsförening
Väginfrastrukturen behöver utvecklas: Diverse åtgärder i gatunätet inom och utanför Södra staden föreslås.	Sunnersta Egnahemsförening
Havs- och vattenmyndigheten beslutade 16:e september 2016 om utpekande av områden av riksintresse för anläggningar för vattenförsörjning – Uppsalåsens dricksvattenförsörjning och planhandlingen behöver revideras utifrån det.	Uppsala Vatten
Hänsyn har ej tagits till att det i området finns värdefull produktiv jordbruksmark	Söderby samf. Förening, Vallby-Lilla Söderby-Asphyddans vägsamfällighet m.fl.
Planerad väganslutning mellan Bergsbrunna nya station och E4 bör samlokaliseras med fyrspårsutbyggnaden och inte korsa slätten utan följa järnvägen genom skogsmark. Påfart som betjänar både Bergsbrunna och Alsike bör utredas.	Söderby samf. Förening, Vallby-Lilla Söderby-Asphyddans vägsamfällighet m.fl.

Sammanfattning:

Flera föreningar skriver att de vill se en utveckling runt Bergsbrunna med en ny tågstation och infrastruktursatsningar utanför Södra staden som inte överensstämmer med Översiktsplan 2016. Flera föreningar menar att det inte är bra att bygga ut staden på jordbruksmark. Centerpartiet påpekar att det alltid är viktigt att ta hänsyn till jordbruksmark. Malma samfällighetsförening vill begränsa exploateringen som föreslås. De vill bevara området som en del av landsbygden. Regionförbundet anser att planerna inte redogör för hänsyn och samordning till relevanta regionala mål, planer och program som Regional utvecklingsstrategi och Trafikförsörjningsprogrammet.

Försvarsmakten anser att FÖP: en bör redovisa aktuella riksintressen då hänvisning till översiktsplanen inte är tillräckligt. Bergsbrunna vägförening vill ta med hela södra Uppsala samt de sydöstra stadsdelarna i FÖP: en samt påpekar att FÖP: en inte innehåller någon idé om kommunikationer västerut. Sunnersta egnahemsförening föreslår att olika kransorter ska avlasta utvecklingen i Södra staden och föreslår ett antal åtgärder i gatunätet inom och utanför Södra staden. Uppsala vatten påpekar att Havs- och vattenmyndigheten har pekat ut anläggningar för vattenförsörjning som Riksintresse och att planhandlingen behöver revideras utifrån det.

Förvaltningens kommentarer:

Angående jordbruksmark, se förvaltningens kommentarer under *Utvecklingsområden – Ultuna och Norra Sunnersta/Synpunkter instanser*.

Frågor som rör utvecklingen av staden utanför Södra staden, till exempel i Bergsbrunna med omgivningar inkluderat hur andra delar av staden är kopplade till varandra och regionen är avgjorda i kommunens översiktsplan.

En ny förbindelse över Fyrisån i sig är den funktion som kräver samordning på båda sidor om Fyrisån. De fysiska strukturer som ska utvecklas i Gottsunda/Ultuna respektive Bergsbrunna/Sydöstra stadsdelarna är beroende av denna förbindelse. Förbindelsen kommer att studeras vidare i samband med att en FÖP tas fram för de sydöstra delarna av staden. Utformningen av denna FÖP innebär att handlingsfrihet för läget för förbindelsen hålls öppen. På västra sidan av Fyrisån villkoras delar av utbyggnaden av att den nya broförbindelsen tillkommer.

Riksintressena, inkluderat för totalförsvaret, influensområde för höga objekt och anläggningar för vattenförsörjning, liksom kommunens avvägningar rörande hur riksintressen inom Södra staden ska beaktas framgår av Översiktsplan 2016, del B. Planens hänvisning till översiktsplanens del B bör förtydligas. Denna FÖP, som kommer att utgöra en del av översiktsplanen när den är antagen, är harmonierad med dessa ställningstaganden. Den text i FÖP: en som hänvisar till översiktsplanen justeras så att den överensstämmer med nomenklaturen i denna. I Översiktsplan 2016, del B beskrivs riksintresset för friluftsliv som "Vissa andra intressen av nationell betydelse" eftersom det inte hade utpekats som ett riksintresse när översiktsplanen antogs. Beskrivningarna av riksintresset och kommunens bedömning och ställningstagande gäller även sedan riksintresset beslutats. Planen bör dock kompletteras med en kort information under avsnittet *Området och sammanhanget* om riksintresset för friluftsliv.

Översiktsplan 2016 hanterar det regionala perspektivet för infrastruktur och FÖP: en listar investeringar som kopplar samman Södra staden med resten av Uppsala och med regionen. Frågan kommer att belysas ytterligare i en fördjupad översiktsplan för de sydöstra stadsdelarna. Eftersom många synpunkter rör stadens övergripande trafiksystem utanför Södra staden, inkluderat Länsstyrelsen bör planen kompletteras med en text som övergripande förklarar hur stadens trafiksystem ska utvecklas så att beskrivningarna av trafikinfrastrukturen inom Södra staden förstås i sitt sammanhang.

Antalet bostäder inom Södra staden och förhållandet att sammanhängande stadsbygd på lång sikt kommer att sträcka sig ner till Ekoln är också en direkt konsekvens av översiktsplanen.

Hänsyn och samordning rörande regionala mål, planer och program framgår av kommunens översiktsplan som detta är en fördjupning av.

Synpunkter privatpersoner

Fokusera på fler mindre stadsdelar mer utspridda som spindelnät runt staden med innovativa kommunikationslösningar.	
Exploateringen är för stor. Behovet av en sådan förtätning tas inte upp.	10 yttranden
Infrastrukturplaneringen för de sydvästra och sydöstra stadsdelarna skulle hållas samman för ett hållbart resultat långt in i framtiden trots tydliga samband.	
En sydligare placering av Bergsbrunna station (Orrslätt) med omgivande stadsnod är oerhört mycket fördelaktigare än planförslaget	
Anmärkningsvärt att inget nämns om behovet av koppling västerut: Västerled, tunnelbygge med nedfart vid Dag Hammarskjölds väg/Sunnersta under Fyrisån och Lunsen uppfart strax öster om station i Bergsbrunna, väg från stationen till E4 i höjd med Orrslätt. Finansiering av tunnel med tullavgifter och OPS-tillägg och/eller BOT-koncept. Komplettera med 2+1 väg på väg 255, gc-bro vid vindbron samt fyra filer på Kungsängsleden, förbindelse mellan väg 255 och Bergsbrunna station i Skåneresan, om- och tillbyggd Östunaväg förbinder centrala Uppsala med Orrslätt, ny trafikled mellan Uppsävja och Falks gärde vidare under järnvägen till Östunavägen.	
Utvärdera invånarnas behov av livskvalitet och livsförutsättningar och genomför fortsatt utbyggnad av staden till omfattning och takt efter detta.	

Förvaltningens kommentarer:

Kommunens intention är att skapa en bra miljö för alla medborgare, verksamhetsutövare och besökare. Detta är en utmaning när en stad förtätas och kommunen lägger stora resurser på att planera för detta på bästa möjliga sätt. Se även förvaltningens kommentarer under *Synpunkter Instanser* ovan.

Vision för Södra staden. Prioriteringar och principer

Förvaltningens förslag till revideringar

Planen bör kompletteras så att det tydligare framgår att jordbruksmarken är viktig för SLU: s verksamhet.

Synpunkter instanser

Den prägel som tidigare arbete med FÖP: en genomsyrades av, att sätta stort värde på samverkan som en framgångsrik metod saknas.	PBN
Nödvändiga förutsättningar för stadsutvecklingen är ett fördjupat och förtroendefullt i exploateringsfrågor samarbete med marknadens aktörer där kommunen särskilt måste beakta behovet av förutsebarhet och stabila spelregler samt en förbättrad framdrift och förutsebarhet i plan- och bygglovsärenden.	Handelskammaren
Bostadsbyggandet bör lyftas upp som prioritering nr 1 och skrivningarna utvecklas och förtydligas.	Handelskammaren
Efterlyser en sjätte prioritering: att åstadkomma en balanserad hållbarhet i både ekonomisk, social och miljömässig mening.	Handelskammaren
Vikten att kunna behålla denna typ av areell verksamhet kring Ultuna nämns inte vare sig i "Utgångspunkter och prioriteringar" eller Kärnvärden".	SLU

Förvaltningens kommentarer:

I avsnittet prioriteringar och principer lyfts vikten av att utveckla södra staden med världen som samarbetspartner och att planen utvecklas med öppenhet, delaktighet och samverkan mellan olika aktörer i Uppsala. Samverkan som metod ska fortsätta råda i kommande processer och kommunen ska ta en aktiv roll vilket tillsammans med uppmaningen att tänka nytt lyfts fram som två principer som ska präglade det fortsatta arbetet med att utveckla södra staden.

Prioritering mellan prioriteringarna görs inte. De ska gå hand i hand. All utveckling ska bidra till en ekonomisk, social och ekologiskt hållbar utveckling.

I utgångspunkter lyfts åkermark som ett utmärkande drag för området. I kärnvärden lyfts jordbrukslandskapet kring Ultuna. Planen bör dock kompletteras så att det tydligare framgår att jordbruksmarken är viktig för SLU: s verksamhet.

Synpunkter privatpersoner

Hur har FN: s barnkonvention beaktas i förslaget?	
---	--

Förvaltningens kommentarer:

Kommunen arbetar aktivt med att tillgodose barnperspektivet i sitt arbete. Ett exempel är att Kommunstyrelsen ska utreda olika former för barn och unga att påverka beslut som rör dem. Barnombudsmannen var en aktiv part i framtagande av ÖP 2010. Eftersom inriktningarna från ÖP 2010 i stort står sig även i Översiktsplan 2016, som den här planen är en fördjupning av, har inte heller samma ansträngning skett i arbetet med denna plan. Även jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv är mycket viktiga och prioriterade för kommunen. Barnperspektivet tas vidare in i senare skeden såsom detaljplaneprocesser och projektering där frågorna kring barns behov och användning av miljön blir mer konkreta.

Utvecklingsområden – generellt

Förvaltningens förslag till revideringar

Planen bör kompletteras med information om att *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* ska fånga upp de sammanvägda riskerna för olika typer av markanvändning på och i anslutning till Uppsalaåsen medan detaljerade riskbedömningar ska göras i samband med detaljplanering. Dessa kompletteringar bör göras under avsnittet *Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden*. Formuleringarna om tillståndsplikt rörande Natura 2000-områden revideras enligt Länsstyrelsens yttrande och läggs till även under avsnittet *Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden*.

Synpunkter instanser

Vill gärna se ett förslag där olika nettoexploateringsstal prövas tex inklusive studentbostäder som potentiell metod för att höja exploateringsgraden.	Centerpartiet
Innan planen antas bör den åtminstone tillåtlighetsprövas enligt miljöbalkens kapitel 11 Vattenverksamhet.	Jordens vänner
Förslagsvis görs ett tillägg om att beakta den konstnärliga gestaltningen som en viktig resurs vid utvecklandet av attraktiva miljöer.	Kulturnämnden
Inom riksintresse för dricksvattenanläggningar bör risken för att grundvattnet förorenas vid exploatering av infiltrationsytor beaktas särskilt. För respektive utredningsområde uppges att fördjupade hydrologiska studier ska göras inför planläggning. Det är viktigt att belysa de sammanvägda riskerna och inte bara riskerna kopplat till enskilda planer.	Länsstyrelsen

Länsstyrelsen anser att kommunen inte visat att riksintresset för dricksvattenanläggningar tillgodoses.	Länsstyrelsen
Det är inte är klarlagt om och i så fall hur de risker som finns för negativ påverkan på dricksvattenförsörjningen kommer att kunna hanteras med utgångspunkt i den föreslagna expansionen.	Länsstyrelsen
FÖP: en innebär risk för stora negativa konsekvenser för kulturmiljövärden. Där planering och fördjupade studier ännu inte gjorts är riktlinjerna för hur de kulturhistoriska värdena ska tas tillvara ännu inte tillräckligt tydliga.	Länsstyrelsen
Det finns olika formuleringar i planförslaget gällande tillståndsplikt för Natura 2000. Tillstånd krävs för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det är en åtgärds påverkan och inte lokalisering som avgör tillståndsprövning.	Länsstyrelsen
Utvecklingsområdenas kända naturvärden borde ha beskrivits tydligare och det är önskvärt med tydligare riktlinjer för att i möjligaste mån minimera konsekvenserna för naturmiljön i arbetet med kommande detaljplaner	Länsstyrelsen
Länsstyrelsen betonar vikten av att gröna stråk inom utvecklingsområden hanteras i fortsatt planering, såväl övergripande i grönstrukturplaneringen som i kommande detaljplaner.	Länsstyrelsen
Vi vill att förslaget än en gång överarbetas utifrån barns perspektiv. Den täta bebyggelsen går emot barn behov. De behöver gröna miljöer.	Malma samfällighetsförening
Det inte räcker inte med att planeringen uppfyller miljö kvalitetsmål för Frisk luft och God bebyggd miljö, utan miljö kvalitetsmålen ska vara styrande för hur Södra utan att staden planeras och utformas.	Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Nämnden anser även att de avsnitt som handlar om MKN för ytvatten bör uppdateras utifrån de i december 2016 beslutade miljö kvalitetsnormerna.	Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Handlingen saknar beskrivning av geotekniska förutsättningar och säkerhetsfrågor inom området. Vilket den bör kompletteras med. Den förstudie för översiktlig stabilitetskartering so MSB genomfört (2016-02-15) för bebyggelse i Uppsala län, pekar bland annat ut området längs Fyrisån som genom Uppsala tätort som rekommenderade att genomföra kartering för. Området "Uppsala-Fjärdingen" faller delvis inom aktuell FÖP.	SGI
Viktigt att även de sammanvägda riskerna belyses och inte enbart risker kopplat till enskilda planer. Den planerade exploateringen innebär oacceptabla risker för grundvattnet i Uppsalaåsen. Det gäller byggnation på och i närheten av åskärnan och oklarheter kring placering och utformning av broförbindelsen över Fyrisån.	SGU
Nyexploatering på och invid Uppsalaåsen ska alltid beakta känsliga delar av åsens naturmiljö inklusive geologiska naturvärden.	SGU
Ett spännande koncept som vi gärna ser är ett eller flera bilfria bostadhus.	Uppsala cykelförening
Betonar betydelsen av ett stort antal S-tomter för förskola och grundskola. De tomter som planeras för detta bör beräknas i överkant.	Utbildningsförvaltningen
Delar av planområdet är extremt eller i hög grad sårbara vad gäller vattenkvaliteten. Dessa områden måste helt undantas från ny bebyggelse, vilket skall framgå av en plankarta i slutversionen av denna plan.	UPS
Alternativet två stråk helt förkastligt -inte minst på grund av koncentrationen av bebyggelse längs Dag Hammarskjölds väg.	UPS

Sammanfattning:

Länsstyrelsen anser att kommunen inte visat att riksintresset för dricksvattenanläggningar tillgodoses. UPS anser att områden som är sårbara vad gäller vattenkvalitet helt måste undantas från ny bebyggelse. Miljö- och hälsoskyddsnämnden påpekar att miljö kvalitetsmålen ska vara styrande för

planering och utformning av Södra staden samt att de uppdaterade miljö kvalitetsnormerna ska anges. Malma samfällighetsförening vill att barnperspektivet lyfts fram tydligare. Centerpartiet vill se förslag på olika nettoexploateringsstaplar t ex innehållande studentbostäder för att höja exploateringsgraden. Jordens vänner vill att planen tillåtlighetsprövas enligt miljöbalkens elfte kapitel, vattenverksamhet, innan den antas. Kulturnämnden vill att den konstnärliga gestaltningen som viktig resurs beaktas. Uppsala cykelförening vill se koncept med ett antal bilfria bostadshus. Utbildningsförvaltningen och Sunnersta Egnahemsförening påpekar behovet av att social infrastruktur utvecklas i takt med bostadsexploateringen. SGU anser att nyexploatering på och invid Uppsalaåsen ska beakta känsliga delar av åsen.

Förvaltningens kommentarer:

Olika nettoexploateringsstaplar och fördelning av bostadstyper prövas med fördel i senare planeringsskeden såsom markanvisning och planläggning. Planen innebär en relativt hög exploatering som kommer att prövas löpande i planlägningsprocesser.

Varje projekt som påverkar en vattenverksamhet kommer att prövas enligt Miljöbalken när det är aktuellt och relevant.

Planen är i första hand en markanvändningsplan. Konstnärlig gestaltning fångas upp i andra processer och beaktas alltid vid planering av parker, torg och andra offentliga miljöer. Estetiska frågor kring gestaltning av byggnader och miljöer behandlas bland annat i kommunens arkitekturpolicy.

Risker för byggnation på och i närheten av åskärnan utreds i projektet *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* (arbetet pågår fortfarande pågår vid färdigställandet av detta utställningsutlåtande). Strategin ska fånga upp de sammanvägda riskerna för olika typer av markanvändning på och i anslutning till Uppsalaåsen medan detaljerade riskbedömningar ska göras i samband med detaljplanering. Avsnittet *Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden* bör kompletteras med information om detta. Generellt gäller att det inte går att bedöma risker och föreslå åtgärder utan att veta mer konkret vilken markanvändning som ska utvecklas. FÖP: en behandlar innehållet i utvecklingsområdena schematiskt och översiktligt. Vid tillämpning av FÖP: en måste resultatet från *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* och *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån* som också är under framtagande beaktas. Strategin och åtgärdsprogrammet kommer tillsammans med kommande förfinade känslighetsanalyser och riskanalyser inom ramen för planprocesser, när föreslagna förändringar är mer konkreta, att utgöra ett fullgott underlag för att säkra MKN för Uppsalaåsens grundvatten och för Fyrisåns vatten. Angående vattenkvalitet se även förvaltningens kommentarer under *Det här är en Översiktsplan & planprocessen/Synpunkter instanser* och under *Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden /Synpunkter instanser* nedan.

Avvägningar rörande riksintresset för kulturmiljö är gjorda med utgångspunkt i den övergripande karaktär planen har.

Formuleringarna om tillståndsplikt rörande Natura 2000-områden revideras enligt Länsstyrelsens yttrande och läggs till under avsnittet *Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden* eftersom påverkan inte nödvändigtvis är kopplat till geografisk närhet.

Naturmiljön beskrivs på en rimlig nivå i för en fördjupad översiktsplan. Noggranna avvägningar av naturvärden görs i kommande processer. Naturvärden beskrivs utförligt i underlagsrapporterna *Dag Hammarskjöldsstråket - naturvärdesanalys och Påverkan på värdefull skog, nuläges- och scenarioanalys*. Konsekvenser och åtgärder för att undvika och minska påverkan beskrivs också i miljökonsekvensbeskrivningen.

Angående barnperspektivet se förvaltningens kommentarer under rubriken *Vision för Södra staden. Prioriteringar och principer/Synpunkter privatpersoner* ovan.

Miljömålen är vägledande i all samhällsutveckling. All fysisk planering i kommunen, inkluderat denna plan, strävar efter att miljömålen ska uppnås. Hur kommunen ska arbeta med miljömål framgår av Översiktsplan 2016, som denna plan kommer att vara en del av när den är antagen. Den fysiska struktur som planen redovisar är framsprungen ur en mycket stor mängd avvägningar, stora och små, mellan en mängd faktorer och perspektiv varav många ojämförbara, med målet att främja en hållbar utveckling. Resultatet är bland annat att målen om God bebyggd miljö och Frisk luft ska kunna uppnås. Hur detta uppnås avgörs till övervägande del i skedena efter översiktlig planering. Inom ramen för arbetet med miljöbedömning har det gjorts en bedömning hur miljömålen kan uppfyllas, vilket i sin tur har påverkat hur planen utformats.

Planen hänvisar och ställer upp mål i förhållande till MKN för ytvatten men går inte in på status och normernas innehåll. Dessa revideras kontinuerligt varför det inte är relevant att ta med dessa i planen.

Geotekniska förutsättningar studeras noggrant i samband med planläggning. Som SGI trycker på i sitt yttrande ska alltid bedömning av risk för ras, skred och erosion utföras i samband med planläggning.

Ingen större exploatering är föreslagen på eller mycket nära Uppsalaåsen utanför Ulleråker. I Ulleråker har planeringen nått planläggningskedet där frågor som geologiskt värdefulla formationer bör behandlas där sådana förekommer. Om exploatering på andra ställen på Uppsalaåsen blir aktuell får frågan om geologiska naturvärden vägas in i ett eventuellt detaljplanarbete.

FÖP: en anvisar att en blandning av bostadstyper ska finnas i varje stadsdel. Bilfria bostäder utesluts inte.

FÖP: en beskriver mycket översiktligt lämpliga platser för skolor och redovisar investeringsbehoven i de olika etapperna. Detta ska ligga till grund för behov av ytor för skolor och förskolor i kommande detaljplaner. Ytbehov för skolor och förskolor utreds närmare i samband med planläggning. Planen lyfter under avsnittet *Prioriteringar/1. Utveckla för de goda livet* fram vikten av att social infrastruktur ska planeras in i ett tidigt skede och i ett helhetsperspektiv så att rätt plats och tillräckligt stor yta kan avsättas i samband med planläggning.

Alternativet med två stråk är borttaget efter samrådet. Planförslaget bygger på tre stråk. Planen förslår ett kollektivtrafikstråk genom Ulleråker ner till Ultuna, med koppling till framtida tågstation i Bergsbrunna och till Gottsunda som också förbinds med innerstaden med ett kollektivtrafikstråk.

Synpunkter privatpersoner

Exploatering ska planeras och utformas med största hänsyn till de positiva värdena i befintliga miljöer	
Naturmark ska sparas. Stadsdelar ska tillgodose behov av olika utemiljöer för lek rekreation mm.	
Tillkommande bebyggelse och anläggningar ska lokaliseras till mark som redan är påverkad av tidigare verksamheter.	
Gör inte samma misstag som i Gränby och Rosendal och bygg bort natur.	2 yttranden
Tillkommande bebyggelse ska ha en hög arkitektonisk kvalitet	
Det behövs fler gröna områden än vad planen föreslår.	13 yttranden
Täta bostadsområden ger verkliga avigsidor. Inget dagsljus på marken, hög ljudnivå märkligt mikroklimat mm	

Markplanet vid gatunätet bör i långt högre grad prioriteras för verksamheter så som företag, restauranger, service mm	
Uppsala borde få större andel småhus i attraktiva format och lägen	
Exploatering på åsen kan ställa till problem på sikt.	

Förvaltningens kommentarer:

Planeringen i Södra staden och i övriga Uppsala stad eftersträvar att skapa närhet. Med närhet menas att människor har nära till varandra och till stadens funktioner och utbud av t ex grönska, vatten och upplevelser. Närhet skapas genom att koncentrera, koppla samman och blanda stadens olika funktioner. Närhet till grönska är en viktig del av detta. Södra staden är genom sina naturgivna förutsättningar välförsett med skog och annan naturmiljö. Stora områden utpekade som grönområden i eller intill detta planområde, bland andra Stadsskogen, Kronparken, Bäcklösa och Årike Fyris. Gula stigen löper genom hela planområdet. Sedan samrådet har även hela Kronparkens sydvästra del tillkommit som grönområde, liksom bredare parkstråk som på ett bättre sätt knyter ihop grönstrukturen. Se även förvaltningens kommentarer under *Synpunkter instanser* ovan samt i avsnittet *Gröna stråk/Synpunkter privatpersoner* nedan.

Även inom utvecklingsområdena ska grönstruktur i mindre skala ingå i form av parker, sparade mindre naturpariter och rörelsestråk. Var och i vilken omfattning sådana miljöer kommer finnas avgörs efter noggrann prövning vid planläggning. Under planprocessen finns möjligheter att framföra synpunkter. Jämfört med många andra delar av staden är tillgången på grönområden god i Södra staden, även med planerad utbyggnad inräknad.

Planen anger ramarna för fortsatt planering. Var ny bebyggelse lokaliseras i detalj och hur den utformas, till exempel i form av täthet, gatuplanets utformning med mera, hanteras i senare skeden. En konsekvens av Översiktsplan 2016 är att andelen småhus inte kommer att öka i staden. Se även förvaltningens kommentarer under *Synpunkter instanser* ovan.

Angående hantering av risk för förorening av Uppsalaåsens grundvatten se förvaltningens kommentarer under *Synpunkter instanser* ovan.

Utvecklingsområden - Rosendal

Synpunkter privatpersoner

Planen att lägga en återvinningscentral intill en sporthall verkar ogenomtänkt	
Motsätter mig en lokal återvinningscentral eftersom det finns en redan.	
Återvinningscentral ska inte ligga nära bebyggelse	2 yttranden
Jag vill förvissa mig om att man beaktar att den planerade bebyggelsen på Rosendalsområdet inte äventyrar bibaggens existens i området.	
Den täta bebyggelsen i Rosendal riskerar omhändertagandet av dagvatten	
Utbyggnad i delar av Stadsskogen söder om Rosendalsvägen skulle få mycket negativa konsekvenser.	
I samrådshandlingen fanns inte område 1 med vilket känns som ett stort svek	
Delar av utvecklingsområde nr 1 är planlagt som natur. Planändring har ej meddelats. Utvecklingsområde 1 fanns inte med i samrådet vilket upplevs som ett stort svek.	

Förvaltningens kommentarer:

Läge för återvinningscentral bestäms vid planläggning.

Rosendalsfältet har varit detaljplanelagt för bebyggelse under drygt tio år, den reviderade planen antogs 2015. Dagvattenlösningarna som projekteras och anläggs följer de anvisningar som detaljplanen anger för dagvatten. Bibaggen är numera klassad som "livskraftig" i den så kallade "rödlistan", men kommunen har ändå gjort försök att flytta delar av populationen till annan plats. Dessutom kommer sandiga miljöer att anläggas på parkmark i Rosendal för att gynna bibagge och andra sandlevande insekter. Utbyggnaden av området söder om Rosendalsvägen följer intentionerna i Översiktsplan 2016 med ett stadsstråk längs Vårdsättravägen. En fördjupad översiktsplan kan föreslå förändringar som innebär ändrad användning av mark som redan är planlagd. Planen är dock inte juridiskt bindande och detaljplaner fortsätter att gälla tills de ändras genom detaljplaneläggning.

Utvecklingsområden – Polacksbacken

Förvaltningens förslag till revideringar

Huvudstråket för kollektivtrafik bör kompletteras och justeras så att det finns tre alternativa sträckningar på sträckan mellan Ångströmlaboratoriet och det planerade centrala torget i Ulleråker.

Synpunkter instanser

Ulleråker Polacksbacken Rosendal bör bebyggas med radhus/betonghögghus i 3-8 våningar.	Sunnersta Egnahemsförening
Vi är helt emot komplettering med bebyggelse i norra delen av Polacksbacken.	Vårda Uppsala

Förvaltningens kommentarer:

Synpunkterna som berör Ulleråker har vidarebefordrats till medarbetare på stadsbyggnadsförvaltningen som arbetar med Ulleråker respektive planprogrammet för Exercisfältet. Plan- och byggnadsnämnden gav 2016 förvaltningen i uppdrag att ta fram ett förslag till planprogram för Exercisfältet. Frågan om platsen kan utvecklas med bebyggelse ska prövas i det arbetet. Rosendal är redan detaljplaneplanlagt.

Synpunkter privatpersoner

Förstör inte grönytor utanför Ångströmlaboratoriet, hitta andra dragningar.	
---	--

Förvaltningens kommentarer:

Läget för och utformningen av en kapacitetsstark kollektivtrafik utreds inom ramen för projektet *Kunskapsspåret*. Huvudstråket för kollektivtrafik bör kompletteras och justeras så att det finns tre alternativa sträckningar på sträckan mellan Ångströmlaboratoriet och det planerade centrala torget i Ulleråker. Anledningen till detta är att man inom ramen för projektet kunskapsspåret nu även studerar det tidigare bortvalda alternativet väster om Ångströmlaboratoriet. Det alternativet har många fördelar samtidigt som alternativet öster om Ångströmlaboratoriet visat upp en omfattande problematik när lösningen studerats närmare. Behovet av grönytor runt Ångströmlaboratoriet beaktas även i arbetet med planprogram för Exercisfältet.

Utvecklingsområden – Malma

Förvaltningens förslag till revideringar

Texten om värdet av att bevara Malma gård bör revideras så att det framgår att gården bör nyttjas för kultur- och/eller fritidsverksamheter. Det bör dock även framgå att vissa befintliga byggnader eller byggnadslägen kan prövas för bostadsändamål. Planen bör kompletteras så att det gröna stråket nr 13, Malma-Hågadalen, delas i två stråk där ett av stråken passerar Malma gård och intilliggande hagmarker. Texten om stråket bör justeras något för att spegla detta. Planen bör revideras så att utvecklingsområdet Malma med undantag för de södra delarna förläggs i etapp 3.

Synpunkter instanser

Bevara Malma gård med dess omgivningar med anslutning till Gula stigen.	Bäcklösadalens villaägareförening
Vi vill att Malma gård bevaras	Malma samfällighetsförening
Vi vill att bebyggelse hålls nere i höjd för solljuset. Skapa en naturlig frizon mellan befintlig bebyggelse på Kälkvägen 1-17 och eventuell exploatering.	Malma samfällighetsförening
Vi vill att rörelsestråk blir varsamt placerade	Malma samfällighetsförening
Skapa ett motionsspår/skidspår runt Malma gård.	Bäcklösadalens villaägareförening
Beteshagarna nära Kälkvägen och Malma gård ska inte bebyggas alls.	Bäcklösadalens villaägareförening
Olyckligt om skogsdungen vid Slädvägen nära Hävelvägen byggs bort.	Bäcklösadalens villaägareförening
Avråder från planerna på ett flertal hus från busshållplats på Linrepevägen bort mot Bäcksåskolan. Eventuellt ett fåtal låga hus 1-2 våningar.	Bäcklösadalens villaägareförening
Nagga inte Valsätraparken i kanten	Bäcklösadalens villaägareförening
I samband med Malma Gård föreslår vi att ytor frigörs för att möjliggöra aktiviteter inom 4H: s profilområden såsom odlingsytor och ytor för spontanidrott och rörelse.	4H

Förvaltningens kommentarer:

Malma gård kan utvecklas till en intressant rekreativ miljö. För att tydliggöra bör planen kompletteras så att det gröna stråket Malma-Hågadalen delas i två stråk där ett av stråken passerar Malma gård och intilliggande hagmarker. Området bör inte ligga i "grönområde" då det finns bostäder i närområdet och då grönområden i planen representerar offentliga miljöer. Vad som blir allmän platsmark respektive inte bör tas ställning till i senare skeden där detaljeringsnivån är högre än i en FÖP. Texten om stråket bör justeras något för att spegla detta. Utveckling av bostäder i mindre omfattning i gårdens närhet kan heller inte uteslutas. Texten om värdet av att bevara Malma gård bör revideras så att det framgår att gården bör nyttjas för kultur- och/eller fritidsverksamheter. Det bör dock även framgå att vissa befintliga byggnader eller byggnadslägen kan prövas för bostadsändamål. I utställningsförslaget står det att gården *kan* nyttjas för sådana ändamål. FÖP: en tar dock inte ställning till vilken eller vilka verksamheter som kan etableras vid Malma gård.

Området runt Malma gård innehåller värdefulla miljöer samtidigt som området ligger relativt långt bort från befintlig infrastruktur som är lämplig att ansluta till. Detta gäller stora delar av utvecklingsområdet Malma med undantag för de södra delarna. Exploatering av stora delar av området innebär relativt stora uppoffringar i form av exploatering av i dag väl använda rekreativmarker. Planen bör därför revideras så att utvecklingsområdet Malma förläggs i etapp 3.

Då kan överväganden i framtiden, när stora delar av Södra staden är utbyggd och behovet av grönområden kan ses ur det perspektivet, göras rörande om och hur centrala och norra delar av området ska exploateras eller sparas och utvecklas som grönområde. Se även förvaltningens kommentarer under *Förvaltningens förslag till revideringar av planen som inte beror av yttranden* nedan.

Utformning och lokalisering av bebyggelse och rörelsestråk med mera avgörs efter noggranna studier vid planläggning.

Förslag till elljusspår behandlas inte FÖP: en. Det finns idag inga planer på att skapa motionsspår kring Malma. En ökande befolkning i södra staden kan förmodligen motivera ett eller flera nya motionsspår i denna del av staden men var dessa ska anläggas är en framtida fråga som måste samordnas med utvecklingen av bebyggelse och grönstruktur. Beslut om och planering av särskilda rekreationsanläggningar sker i egen ordning inom FÖP: ens ramar för markanvändning. Synpunkter som rör områden som ingår i planprogrammet för Gottsunda har vidarebefordrats till projektledningen för det projektet. Avvägningar som rör bebyggelsens utformning samt var och i vilken omfattning naturpartier ska sparas eller parker ska anläggas inom utvecklingsområdena avgörs vid planläggning, då sakägare och andra ges möjlighet att lämna synpunkter. Synpunkter angående skogsdungen vid Slädvägen/Hävelvägen, Valsättraparken och Linrepevägen är vidarebefordrad till projektledningen för arbetet med planprogram för Gottsunda.

Synpunkter privatpersoner

Tillkommande flerbostadshus bör byggas så att de smälter ihop med befintlig bebyggelse.	
Skapa ett motionsspår/skidspår runt Malma gård.	2 yttranden
Skapa ett motionsspår/skidspår runt Malma gård med Malma gård som nav	
Ingen genomfartstrafik heller från Malma/Enskiftes/Storskiftesvägen	3 yttranden
Absolut ingen genomfartstrafik genom befintliga bostadsområden. Inga lösningar till trafikmatning presenteras.	10 yttranden
Makulera planerna på att bygga och anlägga vägar mellan Malma Backe och Dag Hammarskjölds väg.	
Under inga omständigheter genomfartstrafik till Malma gård via Storskogsvägen.	2 yttranden
Lyft fram de rika natur- och kulturvärdena som finns runt Östra Malma och se till att de förvaltas på ett bra sätt	
Det finns salamadrar i Malmaområdet. (lokal inritad på karta)	
Skapa en 4 H gård vid Malma gård	8 yttranden
Bevara skogen mellan Malma backe och Malma gård.	
Malma gård bör utvecklas även ur turistsynpunkt	3 yttranden
Satsa på blandning av radhus och villor i varierande storlekar runt Malma gård.	
Håll naturen runt Valsätra fredad.	
Utveckla området med respekt för de vackra hästhagarna öster om Malma backe.	
Förödande om området kring Malma gård och skogspartierna kring det öppna landskapet fram till Dag Hammarskjölds väg ersätts med parker eller snuttifieras.	
Miljön kring Malma gård behöver en rejält tilltagen skyddszon	
Bevara Malma gård med dess omgivningar med anslutning till Gula stigen.	17 yttranden
Bevara mer skog. Behåll en ordentlig skogskorridor runt Malma backe.	16 yttranden
Spara hela skogspartiet runt Malma backe	3 yttranden

Spara skogen runt Malma backe. Bygg på ängen på andra sidan diket istället.	
Behåll skogen runt Malma backe	4 yttranden
Det är viktigt att skogen runt Malma backe bevaras på norra och östra sidan av området	
Exploatering av skogsområdet norr om Malma backe och Malma gård får mycket negativa konsekvenser för den urbana miljön	
Bevara Valsättraparken.	
Skogsdungen s om Hävelvägen, v om Slädvägen ska sparas.	2 yttranden
Avråder från planerna på ett flertal hus från busshållplatsen på Linrepevägen bort mot Bäcklösaskolan. Eventuellt ett fåtal låga hus 1-2 våningar.	3 yttranden

Sammanfattning:

Många yttranden handlar om att bevara och beakta natur- och kulturvärden kring Malma gård med koppling till gula stigen och möjligheterna att utveckla området för rekreation och turism på olika sätt, exempelvis anläggning av motionsspår/skidspår och skapandet av en 4 H gård. Flera yttranden handlar om att boenden inte vill få genomfartstrafik på lokalgator i området. Många boende i Malma Backe skriver att de vill att skogen runt Malma backe bevaras. Några yttranden handlar om naturpartier och parkmark utanför FÖP: ens planområde.

Förvaltningens kommentarer:

All planering syftar till att skapa en god helhet. Planen anger ramarna för fortsatt planering. Var ny bebyggelse lokaliseras i detalj och hur den anpassas till befintliga miljöer hanteras i senare skeden.

Angående motionsspår, se förvaltningens kommentarer under *Synpunkter instanser* ovan.

Kommunen känner till att artskyddad större vattensalamander förekommer i närheten av Malma gård. Salamanderns fortplantningsområden och viloplatsen ska utredas närmare om utbyggnad aktualiseras som riskerar att skada dessa miljöer eller salamanderns långsiktiga bevarande.

Om lokala villagator ska användas som genomfartsgator till ny bebyggelse avgörs inte i FÖP: en. Det avgörs efter noggranna studier vid planläggning där bland annat gatans karaktär, trafiksäkerhet, framkomlighet och omfattningen av den nya bebyggelsen beaktas.

Planen föreslår inga nya gator mellan Malma backe och Dag Hammarskjölds väg. Behov av gator i det området avgörs i senare skeden.

Angående önskemål om att spara skog runt Malma Backe, se förvaltningens kommentarer och förslag till revideringar under avsnittet *Gröna stråk/Synpunkter privatpersoner* nedan.

I övrigt, se förvaltningens kommentarer under *Synpunkter instanser* ovan, under avsnittet *Utvecklingsområden – generellt* ovan samt under avsnittet *Genomförande – Etapper* nedan. Angående skogsdungen vid Slädvägen/Hävelvägen, Valsättraparken och Linrepevägen se förvaltningens kommentarer under *Synpunkter instanser* ovan.

Utvecklingsområden – Ulleråker

Synpunkter instanser

Utvecklingsområdet Ulleråkers höga naturvärden borde ha beskrivits tydligare. Det är viktigt att beskriva kumulativa effekter på övergripande nivå för att upprätthålla områdets ekologiska funktion	Länsstyrelsen
Föreslagna skogsremsan av Kronparksträd intill Dag Hammarskjölds väg är för smal i Ulleråkerplanerna	Vårda Uppsala

Förvaltningens kommentarer:

FÖP: en behandlar innehållet i utvecklingsområdena schematiskt och översiktligt. Naturvärden inom Ulleråker beskrivs detaljerat i planprogram för Ulleråker och underlagsrapporter för FÖP: en och planprogrammet. Som en kompensatorisk åtgärd för de intrång i naturmiljöer som planeras i Ulleråker arbetar kommunen med att inrätta ett naturreservat i Kronparken väster om Dag Hammarskjölds väg. Det stora tallbeståndet söder om Vårdsättravägen och väster om Dag Hammarskjölds väg togs efter samrådet bort som utvecklingsområde vilket också det kan ses som en kompensaton för utbyggnaden i Ulleråker. Södra staden är ett utmärkt exempel på område där man bör arbeta med grön infrastruktur och ekosystemtjänster i den fortsatta planeringen.

Skogsbården mellan Dag Hammarskjölds väg och den bebyggelse som planeras i Ulleråker är definierad i planprogrammet för Ulleråker. Frågan studeras vidare inom ramen för studier av utvecklingen av Dag Hammarskjölds väg och behandlas också inom ramen för planläggning i Ulleråker.

Synpunkter privatpersoner

Dela upp byggnationen i Ulleråker i än mindre etapper.	
Den korta historiken om Genetiska trädgården är delvis felaktig.	
Dra ingen cykelväg genom Lindparken	
Gör Ulleråker och Polacksbacken mindre avspärrade.	

Förvaltningens kommentarer:

Synpunkterna som berör Ulleråker har vidarebefordrats till medarbetare på stadsbyggnadsförvaltningen som arbetar med Ulleråker respektive planprogrammet för Exercisfältet.

Utvecklingsområden - Bäcklösa och Lilla Sunnersta

Synpunkter instanser

Vår absoluta och bestämda förordande att ingen annan bebyggelse än villor/radhus med normaltomter, max två våningar får byggas i Norra Sunnersta mellan Norra Sunnersta, Lilla Sunnersta, Vipängen, Dag Hammarskjölds väg, Lervägen och Norra Sunnersta	Sunnersta Egnahemsförening
Nya ytor för dagvattenhantering måste avsättas nedströms Gottsundaravinen.	Uppsala Vatten

Förvaltningens kommentarer:

En av översiktsplanens inriktningar är att koncentrera bebyggelse till nära cykelavstånd från resecentrum, det vill säga inom 4 km från resecentrum. Med tanke på att det i framtiden kommer att finnas en kapacitetsstark kollektivtrafik mellan stadnoden Gottsunda/Ultuna och en ny tågstation i

Bergsbrunna kommer det vara intressant med en effektiv markanvändning ju närmare stråket och nodens två kärnor man kommer. Närheten till stråket gör marken lämplig för tätare exploatering på sikt.

Frågan om dagvattenhantering kring Gottsundaravinen utreds inom ramen för arbetet med planprogram för Gottsunda.

Synpunkter privatpersoner

Inga fler hus väster om nya husen i Västra Bäcklösa.	3 yttranden
--	-------------

Förvaltningens kommentarer:

Se förvaltningens kommentarer under *Synpunkter instanser* ovan

Utvecklingsområden - Ultuna och Norra Sunnersta

Förvaltningens förslag till revideringar

Planförslaget bör justeras så att det tydligare framgår att processer för att utveckla mark inom utvecklingsområdena mot stadsmiljö påbörjas först när fastighetsägare i fråga vill det. Planen bör också kompletteras med en formulering om att utvecklingsområden även kan innehålla brukad åkermark. Planen bör förtydligas med information om att pågående markanvändning kan fortsätta inom utvecklingsområden men att ändrad markanvändning inte bör medges inom dessa områden om detta kan förhindra eller försvåra att området på sikt utvecklas mot stadsmiljöer i linje med denna plan och översiktsplanens intentioner. Dessa kompletteringar bör göras i inledningen av avsnittet *Utvecklingsområden*.

Synpunkter instanser

Planförslaget ger rentav uttryck för en inställning att SLU: s verksamhet ska avvecklas för att anpassas till framtidens behov av exploaterbar mark. Behovet av att värna jordbruksmarken inom staden behöver lyftas fram.	SLU
SLU har ett intresse av att reservera nya ytor för småskaliga försök för växtförädling och växtskydd, samt att göra studier av den ökade vattenföringen som beräknas komma från redan detaljplanerade områden och hur den samspelar med jordbruksmarken kring Ultuna.	SLU
Bebyggelse på SLU: s jordbruksmark bör undvikas eftersom det hämmar SLU: s verksamhet. SLU: s mark norr om campus, norr om Bäcklösa samt söder om Vipängen och Ultuna allé är produktiv jordbruksmark och bör fortsättningsvis utnyttjas för forskning och undervisning. SLU önskar en tydligt formulerad avsikt att bevara SLU: s möjligheter att bedriva forskning och undervisning i fält inom området och att expansion sker utan att dessa möjligheter äventyras. Det handlar således inte endast om jordbruk. Ultunas jordbruksmark skulle kunna vara närodlingssmark för Södra staden.	SLU
En vision för hållbar utveckling är att Ultunaområdet är en kunskapsbank med bevarat öppet jordbrukslandskap som kan innehålla gröna promenadstråk längs fältkanterna med informationsskyltar om de försök och andra verksamheter som pågår liksom om jordbruk i allmänhet.	SLU
Vår absoluta och bestämda förordande att ingen annan bebyggelse än villor/radhus med normaltomter, max två våningar får byggas i Norra Sunnersta mellan Norra Sunnersta, Lilla Sunnersta, Vipängen, Dag Hammarskjölds väg, Lervägen och Norra Sunnersta	Sunnersta Egnahemsförening
Önskar en avsikt att bevara SLU:s möjligheter till fortsatt verksamhet.	SLU

Planerad byggnation kommer att innebära att 4-6 hål på banan vid Ultunaallén kommer att behöva tas bort.	Uppsala Frisbee Disc Klubb
Totalt sett mycket bekymrade över ett eventuellt bygge så nära ån eftersom det tar död på områdets atmosfär. Vi ser istället en miljö för spontanidrott och friluftsliv mm.	Uppsala Frisbee Disc Klubb

Sammanfattning:

Uppsala Frisbee Disc Klubb vill att området nära ån bevaras för spontanidrott och friluftsliv. De påpekar också att planerad byggnation vid Ultunaallén innebär att 4-6 hål på frisbeegolfbanan kommer att behöva tas bort. Sunnersta Egnahemsförening vill att ny bebyggelse i området kring Sunnersta endast ska bestå av villor eller radhus i 1-2 våningar. SLU vill bevara jordbruksmarken i området för sin fortsatta verksamhet.

Förvaltningens kommentarer:

Brukning av jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. En avvägning av ianspråktagande av jordbruksmark för stadsutveckling har gjorts i Översiktsplan 2016. I översiktsplanens Del B har kommunen presenterat särskilda skäl för att jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse och anläggningar inom vissa utpekade områden. I denna del av översiktsplanen konstateras att med de volymer människor och aktiviteter det handlar om under perioden fram till 2050 kan staden inte växa enbart inom sin befintliga miljö för att få en tät och grön stad med fungerande transportinfrastruktur. Ny mark, däribland jordbruksmark behöver tas i anspråk. Sammanget bedöms där de alternativa markområdena för exploatering med ny bebyggelse och anläggningar inte vara tillfredsställande. För området Södra staden står följande: Område med flera stadsdelar som skiljs åt av bland annat naturområden och jordbruksmark. Expansion mellan stadsdelarna bidrar till mer sammanhängande stad. Stadsstråksutveckling och koppling till Bergsbrunna station bidrar med tillgänglighetsförbättringar som möjliggör Stadsnodsutveckling i Gottsunda-Ultuna, vilket i sin tur bidrar med närhet till besöksfunktioner för de delar som ligger utanför 4-kilometerszonen. Stora volymer ny bebyggelse bedöms kunna få plats inom området.

En förutsättning för att jordbruksmark inom de utvecklingsområden som FÖP: en redovisar ska tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar är att fastighetsägaren vill utveckla marken på det sättet. Mark för SLU: s verksamheter kommer således vara tillgänglig så länge verksamheten ska fortgå. Planen visar på kommunens ambition att utveckla staden där Ultuna/Gottsunda utgör en av fyra stadsnoder som kompletterar innerstaden (översiktsplanens grundstruktur) men detta kan endast ske om berörda fastighetsägare vill se en utveckling i denna riktning. Planförslaget bör justeras så att det tydligare framgår att processer för att utveckla mark inom utvecklingsområdena mot stadsmiljö påbörjas först när fastighetsägare i fråga vill det. Planen bör också kompletteras med en formulering om att utvecklingsområdena även kan innehålla brukad åkermark. Så länge SLU använder sin mark för odling sker inte detta på SLU: s marker.

Befintlig markanvändning kommer att fortgå inom planområdet utifrån markägarens behov. När en förändring sker görs en bedömning i ett helhetsperspektiv för samhällsutvecklingen i stort med vägledning av FÖP: en. Planen bör förtydligas med information om att pågående markanvändning kan fortsätta inom utvecklingsområdena men att ändrad markanvändning inte bör medges inom dessa områden om detta kan förhindra eller försvåra att området på sikt utvecklas mot stadsmiljöer i linje med denna plan och översiktsplanens intentioner. Att integrera allmänna platser med tillgängliga försöksodlingar är en bra idé som också är förenlig med FÖP: en.

Förslag till revidering på detaljnivå av planförslaget framförda i bilaga till SLU: s yttrande berör många olika delar av planen varför dessa kommenteras i förvaltningens kommentarer under *Övrigt/Synpunkter instanser* nedan.

Se förvaltningens kommentarer under *Utvecklingsområden – generellt/Synpunkter privatpersoner* samt under *Utvecklingsområden - Bäcklösa och Lilla Sunnersta/Synpunkter instanser* ovan angående synpunkten från Sunnersta Egnahemsförening.

Hur de gröna miljöerna utformas konkretiseras i kommande processer och i samverkan med berörda aktörer.

Parker, naturområden och vattenmiljöer

Synpunkter instanser

Varför inte lägga till ett urbant grönt stråk för naturnära motion men eventuellt med underlag anpassat för tex rullskidor och barnvagnar.	Centerpartiet
Håll rejält avstånd till natura 2000 = 30 m med råge. Avråder starkt från nya hus väster om Västra Bäcklösa.	Bäcklösadalens villaägareförening
Hälsosamt att ta bort naturområden	Jordens vänner
Det är viktigt att påverka på riksintresse för naturvård Ultuna källa hanteras i dagvattenplanen och den fortsatta planeringen inom området	Länsstyrelsen
Vi vill att områden närmast natura 2000 får en större skyddszon	Malma samfällighetsförening
Fokus i nuläget bör ligga på att beskriva den övergripande grönstrukturens/grönområdenas funktion, innehåll och kvalitet för att skapa attraktiva offentliga rum och som samtidigt bidrar till att länka de olika utvecklingsområdena till varandra och till den omgivande staden.	PBN
Förslaget behöver beskriva hur områdets många skyddsvärda miljöer ska utvecklas och bevaras vid en så pass hög exploatering som anges samt hur målkonflikter av ses hanteras.	SLL

Förvaltningens kommentarer:

Beslut om och planering av särskilda rekreationsanläggningar sker i egen ordning i kommande processer inom de ramar för markanvändningen som FÖP: en anger.

Åtgärder, även utanför ett natura 2000-område, som på ett betydande sätt kan påverka miljön, ska prövas av Länsstyrelsen. Utfallet av en sådan prövning kan inte förutses men utgår från de så kallade "prioriterade bevarandevärdena" och hur dessa kan påverkas. I Bäcklösa Natura 2000-område utgörs ungefär halva ytan av de prioriterade naturtyperna taiga (gammal naturskogsartad skog) och trädklädd betesmark. De prioriterade arterna är cinnoberbagge som lever främst på nydöd asp och grön sköldmossa som lever främst på murken granved. Kommunen har därför i sin översiktsplan (del B: Riksintressen) upprättat en riktlinje om en buffertzonen om en trädhöjd, ca 30 meter, mellan bebyggelse och sådana skogsbestånd som är känsliga för avverkning. Det gäller alltså i första hand de områden som enligt bevarandeplanen utgörs av "taiga". Kommunen har också för avsikt att ta ett större ansvar i framtiden för att förvalta området.

Se förvaltningens kommentarer under *Utvecklingsområden – generellt/Synpunkter privatpersoner* angående konsekvenser av att ta bort grönområden.

Åsens grundvatten och därmed Ultuna källa beaktas i den dagvattenutredning som tagits fram för södra staden.

En stor del av planen handlar om just det SLL efterfrågar och PBN skriver sitt yttrande; hur värdefulla grönområden ska bevaras och utvecklas i den övergripande gröna strukturen. Frågor kring vilka naturpartier, kulturhistoriskt intressanta miljöer och byggnader som ska sparas inom utvecklingsområdena liksom kring detaljutformning hanteras i senare skeden såsom detaljplaneläggning och projektering.

Synpunkter privatpersoner

Håll rejält avstånd till natura 2000 = 30 m med råge.	3 yttranden
---	-------------

Förvaltningens kommentarer:

Angående Natura 2000, se förvaltningens kommentarer ovan under *Synpunkter instanser*.

Gröna stråk

Förvaltningens förslag till revideringar

Planförslaget bör justeras så att det gröna stråket mellan Stadsskogen och Malma flyttas västerut så att det förläggs till skogsmark och följer östra kanten av bebyggelsens längs Storskogsvägen, Champinjonvägen och Malma ringväg. Det blå stråket som ligger i läget för det i utställningshandlingen föreslagna stråket, som nu justeras, ligger kvar och planen kompletteras med en formulering om att avledning av dagvatten från Rosendal ska samordnas med stadsutvecklingen söder om Vårdsätravägen vare sig det handlar om ledningar eller öppna dagvattenlösningar i gatu- eller parkmiljöer inom utvecklingsområdet. Det bör också framgå att målsättningen är öppna dagvattenlösningar i kombination med stadsgrönka.

Synpunkter instanser

Gula stigen och dess grundidé är allvarligt hotad. En intressant kuperad del tas bort.	Malma samfällighetsförening
Tillfartsvägar till ny bebyggelse bör inte korsa Gula stigen eller dras nära Natura 2000-området.	Malma samfällighetsförening
Ett grönt stråk ska finnas mellan Stadsskogen och Kronparken. Riktlinjer för hur naturvärden i stråket ska bevaras och utvecklas saknas.	Länsstyrelsen

Förvaltningens kommentarer:

Med hänsyn bland annat till att Gula stigen avses vara förlagd huvudsakligen genom park- och naturmark, även om bebyggelsen skulle krypa närmare än idag, har det gröna stråk längs Bäcklösadiket som anges i Översiktsplan 2016 breddats till ett grönområde i denna plan. Detta ger förutsättningar att samlokalisera Gula stigen med ett brett parkstråk eventuellt med öppen dagvattenhantering och andra tillförda vistelsevärden. Någon ny gata tvärs Gula stigen är inte föreslagen i plankartan, endast en gång-och cykelväg. Behov av gator för framtida utbyggnader utreds i senare skeden.

Riktlinjer för utveckling av grönstruktur finns och funktionen av stråket beskrivs översiktligt i planhandlingen. Noggranna avvägningar av naturvärden och utveckling av stråket görs i kommande processer.

Synpunkter privatpersoner

Behåll den viktiga gröna korridoren mellan stadsskogen med sydligare områden	3 yttranden
Behåll gröna länkar mellan naturområdena	

Det gröna stråket nr 12 kan inte räknas som en grön korridor. Det finns inte.	6 yttranden
Det gröna stråket nr 11 kan inte räknas som en grön korridor.	
Det gröna stråket nr 13 kan inte räknas som en grön korridor. Det finns inte.	
De gröna stråk (nr 11, 12 och 13) som redovisas i planen skapar inte ekologiska samband. Mer mark behöver avsättas för detta.	2 yttranden
Grönstråk 11 kan inte räknas som grön korridor	
Grönstråk 13 kan inte räknas som grön korridor	
Det är svårt att ta ställning till gröna stråk 10, 11 och 13 då kartan på sid 49 är undermålig.	2 yttranden
Anlagda parker duger ej som förbindelselänkar för större arter. Riktiga skogar är värdefulla och bör bevaras för framtiden,	
Befintliga grönområden ska behållas i nuvarande utsträckning	
Det behövs en annan korridor istället för grönstråk nr 13. Behåll skogen norr och öster om Malma Backe, skogen på andra sidan av Vårdsättravägen norr om Villorna längs Malma ringväg och öster om villorna längs Champinjonvägen och Storskogsvägen.	19 yttranden
Området norr om Malma Ringväg är klassat som naturmark. Sakägare har inte blivit informerade om planändring.	
Spara skogen närmast Storskogsvägen, med ett rejält tilltaget avstånd till ny bebyggelse. Att ta bort skogen vore en bedrövelse för oss. Ny bebyggelse bör bestå av enplanshus eller enplans radhus.	
Bevara grönområdet intakt mellan Rosendal och Champinjonvägen/Malma ringväg	
Byggnation som inkräktar på skogsområdet mellan USIF och villaområdet mot Champinjonvägen är inte önskvärd	

Sammanfattning:

Malma samfällighetsförening anser att grundidén med Gula stigen hotas då en del tas bort. En person vill behålla befintliga grönområden. En annan anser att anlagda parker inte duger som förbindelselänkar för större arter. En mängd personer anser att stråk 11, 12 och 13 inte kan räknas som gröna korridorer. 18 personer vill bevara skogen runt Malma backe och väster om Rosendal. Några yttranden handlar om att spara skogen öster om Storskogsvägen.

Förvaltningens kommentarer:

Planen innehåller en mängd gröna kopplingar mellan grönområden. Även inom utvecklingsområden kan gröna stråk skapas eller sparas, vilket avgörs i senare skeden.

Stråk 11 syftar till att knyta Stadsskogen via Kronparken till Årike Fyris, med rörelsestråk men även genom att bevara och utveckla ekologiska samband. Genom Rosendal går stråket i parkmark. I Ulleråker är stråket ännu inte detaljplanelagt men ett bevarat "tallstråk" planeras mellan Kronparken och Ultunaåsen.

Stråk 12 syftar till att knyta ihop Stadsskogen med Gula stigen-stråket, bland annat genom det dagvattenstråk, "Bäcklösabäcken" som planeras utvecklas mellan sydvästra Kronparken och Bäcklösa. För att ge bättre förutsättningar för ekologisk funktion och ett sammanhängande rekreativt stråk i natur bör planförslaget justeras så att stråket flyttas västerut så att det förläggs till skogsmark och följer bebyggelsens östra kant. Det blå stråket som ligger i läget för det i utställningshandlingen föreslagna stråket, som nu justeras, ligger kvar och planen kompletteras med en formulering om att avledning av dagvatten från Rosendal ska samordnas med stadsutvecklingen söder om Vårdsättravägen vare sig det handlar om ledningar eller öppna dagvattenlösningar i gatu- eller

parkmiljöer inom utvecklingsområdet. Det bör också framgå att målsättningen är öppna dagvattenlösningar i kombination med stadsgrönka.

Stråk 13 syftar till att knyta ihop Gula stigen-stråket med naturreservatet Hågadal-Nåsten, främst som ett rörelsestråk, men även om möjligt för att utveckla viss ekologisk funktion med spridningssamband. Stråket är därför lokaliserat genom Norby på mark som huvudsakligen utgör kommunal natur- eller parkmark, vilket ger potential för en sådan utveckling. Stråkets exakta läge och innehåll regleras dock inte i denna översiktliga plan.

Stråk nr 13, Malma-Hågadal bör kompletteras så att det delas i två stråk där ett av stråken passerar Malma gård och intilliggande hagmarker och det andra ligger kvar som i utställningshandlingsversionen. Se *Förvaltningens förslag till revideringar* ovan under *Utvecklingsområden/Malma/* och förvaltningens kommentarer ovan under *Utvecklingsområden/Malma/Instanser*.

Transportinfrastruktur och mobilitet - allmänt

Förvaltningens förslag till revideringar

Ett antal redaktionella ändringar inklusive sådana som krävs för att planen ska relatera korrekt till pågående eller avslutade utredningar och planer bör göras. Detta gäller flera avsnitt i planen.

Synpunkter instanser

Bron över Fyrisån bör vara för alla trafikslag	Centerpartiet
Vi måste vara öppna för ett brett spektra av framtida effektiva transportlösningar. Se över möjligheten med sk tyst asfalt.	Centerpartiet
Nödvändiga förutsättningar för stadsutvecklingen är en infrastruktur som möjliggör ÖP: s inriktning på en flerkärnig stad där i synnerhet en ny bro över Fyrisån mellan Ultuna och Bergsbrunna måste byggas med full kapacitet för framtida trafik för samtliga trafikslag.	Handelskammaren
Det är viktigt att infrastrukturen för förskolor, skolor, sjukvård, äldreomsorg etc. planeras och byggs ut i samklang med ny bostadsbebyggelse	Sunnersta Egnahemsförening
Bygg varje delområde utifrån fotgängarens synvinkel.	UPS
Planen måste anvisa hur trafikfrågan skall lösas - och det snart. Bilar måste också trafikera en ny bro.	UPS
Bostäder, skolor, vårdanläggningar, särskilda boendeformer och kultur och fritidsaktiviteter och offentliga rum av olika slag skall hänga samman både i tid och rum. En förutsättning för det är att kommunen anvisar platser för dessa komponenter, inte minst olika former av boende för äldre.	UPS

Förvaltningens kommentarer:

FÖP: en hanterar huvudtrafiknätet för kollektivtrafik, gång- och cykel och biltrafik och utgör grunden för kommunens infrastrukturplanering inom Södra staden. Utredningar visar att trafiknätet i staden kommer att fungera utan att bron behöver bära biltrafik och frågan om trafikslag på den nya bro-länken över Fyrisån är avgjord i Översiktsplan 2016. Översiktsplanen redovisar ett broreservat för Ultunalänken med inriktningen att länken är till för kollektivtrafik samt gång och cykel. Typ av förbindelse kommer att studeras djupare i arbetet med FÖP för sydöstra stadsdelarna. Länken ska koppla samman de södra stadsdelarna med ett framtida stationsläge i Bergsbrunna.

FÖP: en syftar till att skapa en flexibel ram för framtida transporter. Planen baseras på kommunens arbete med mobilitet och ambitioner med cykelstråk och kapacitetsstark kollektivtrafik. FÖP: en

förslår inte detaljutformning. Tyst asfalt är endast effektivt vid högre hastigheter. Vid lägre hastigheter är motorljudet dominerande.

En målsättning och en utmaning är att planera staden så att det underlättar medborgarnas "livspussel" på ett sätt så att behovet av bilanvändning minskar. I planen prioriteras kollektivtrafik och gång- och cykeltrafik men tillgänglighet för biltrafik måste naturligtvis finnas för bland annat samhällsfunktioner och service. Ett långsiktigt och systematiskt arbete med hur vi ska arbeta för att skapa fysiska strukturer där människan blir mindre beroende av bil görs inom ramen för arbetet med stadens trafikstrategi. Planen lyfter fram behovet av att den sociala infrastrukturen planeras hand i hand med utbyggnad av bostäder och arbetsplatser. Planeringen i Södra staden och i övriga Uppsala stad eftersträvar att skapa närhet. Med närhet menas att människor har nära till varandra och till stadens funktioner och utbud. Närhet skapas genom att koncentrera, koppla samman och blanda stadens olika funktioner. Det blir därmed lättare att nå olika målpunkter inom staden. FÖP: en redovisar i stora drag den kommande utvecklingen. Anvisning av mark för olika typer av verksamheter sker i senare planeringsskeden och efter beslut som tas utanför FÖP-arbetet.

Trafikinфраstrukturen har studerats i en trafikutredning inför utställningen (Södra staden Mikrosimulering med Vissim). De åtgärder i gatunätet som föreslås i trafikutredningen som gjorts inför utställningen räcker för att tillsammans med satsningen kapacitetsstark kollektivtrafik klara trafiksituationen. Föreslagna åtgärder arbetas successivt in i kommunens verksamhetsplanering och i kommande investeringsbudget. En ny bro över Fyrisån för kollektivtrafik och gång- och cykel är en förutsättning i de trafiksimuleringar som gjorts inom ramen för den utredningen. Utredningen visar bland annat vilka åtgärder man med måttliga investeringar i gatu- och vägnätet klarar trafiksituationen i etapp 1.

Synpunkter privatpersoner

Är det förenligt med regeringsformens krav på saklighet att ambitionen är att andel resor med cykel och kollektivtrafik ska öka till 70 %.	10 yttranden
Stadsdelarna ska utvecklas så att gång, cykling och kollektivtrafik blir attraktiva färdsätt	
Svårt förlita sig på cykel och kollektivtrafik för de som ska lämna och hämta barn	
Bil behövs för att kunna ta ett jobb där bil är enda möjliga transportmedlet, delta i aktiviteter, skjutsa barn, storhandla mm.	
Parkeringsplatser behövs – exempelvis sporthallen i Rosendal	
Det är angeläget att trafiksituationen vid Vårdsätravägen analyseras avseende gång- och cykeltrafik och hastigheter.	2 yttranden
Det finns inte utrymme för fler byggen utan att trafikfrågan är löst.	
Biltrafiken kommer att öka även om ni satsar på kollektivtrafik.	
Planen redovisar inte hur transporter och trafiklösningar ska utformas. Genomtänkta trafiklösningar saknas.	

Förvaltningens kommentarer:

Kommunens målsättning är numera att andelen resor med cykel och kollektivtrafik ska öka till 75 %, vilket framgår av Översiktsplan 2016. Uppgiften justeras i planen. Ett antal redaktionella ändringar inklusive sådana som krävs för att planen ska relatera korrekt till pågående eller avslutade utredningar och planer bör göras på olika ställen i planen. Målsättningen är att Uppsala ska vara landets främsta cykelstad. Det kommer fortfarande att, precis som idag, gå att köra bil i Södra staden och i övriga Uppsala, men i vissa stråk och i vissa områden kommer bilar att prioriteras ned till förmån för gång-, cykel och kollektivtrafik.

En målsättning och en utmaning är att planera staden så att det underlättar medborgarnas "livspussel" på ett sätt så att behovet av bilanvändning minskar. Se förvaltningens kommentarer under *Transportinfrastruktur och mobilitet – allmänt/Synpunkter instanser* ovan

FÖP: en redovisar i stora drag den kommande utvecklingen. Anvisning av mark för olika användningsområden som t ex anläggande och drift av parkeringar sker i senare planeringsskeden och efter beslut som tas utanför arbetet med denna plan.

Vårdsätravägen kommer att studeras i samband med planering och utbyggnad av kapacitetsstark kollektivtrafik mellan Resecentrum och Gottsunda.

Den totala volymen biltrafik kommer att öka men andelsmässigt kommer bilanvändningen jämfört med andra trafikslag att minska. Se vidare förvaltningens kommentarer under *Synpunkter instanser* ovan.

Angående behovet av åtgärder i gatunätet för att klara transporter se förvaltningens kommentarer under *Synpunkter instanser* ovan.

Transportinfrastruktur och mobilitet - kollektivtrafik

Synpunkter instanser

För kollektivtrafik har i FÖP inte någon mark reserverats.	Bergsbrunna Egnahemsförening
I samrådet anges att kollektivtrafikstråk genom Ruddammsdalen utgår. Stråket är dock med i Utställningshandlingen. Vill stryka den.	Cykelfrämjandet
Planen bör fokusera mer på stråket som förbinder Södra staden med resecentrum och city som är en grundläggande förutsättning för utvecklingen av Södra staden.	Region Uppsala
Viktigt att även de sammanvägda riskerna belyses och inte enbart risker kopplat till enskilda planer. Den planerade exploateringen innebär oacceptabla risker för grundvattnet i åsen. Det gäller byggnation på och i närheten av åskärnan och oklarheter kring placering och utformning av broförbindelsen över Fyrisån. Man bör inte låsa fast broläget innan de hydrogeologiska förhållandena är helt klarlagda. Problem kan uppstå både på västra och östra sidan (bron och anslutningsvägen på östra sidan).	SGU
Luftbro över Fyrisån för tung trafik och GC rakt genom Årike Fyris ter sig oerhört ogenomtänkt. Bergsbrunna som stadsnod förordas inte varför det är tillräckligt med Kungsägsledens 4-filiga bro, nya Flottsundsbron och en upprustad Vindbro.	Sunnersta Egnahemsförening
Direkt olämpligt med en dragning av spårväg/bussgata i närheten av SVA-anläggningens västra sida	SVA
Som bevakningsansvarig myndighet (beredskap) kan ytterligare stängsling fotograferingsförbud etc. med stöd av skyddslagen (2010:305) komma i fråga runt SVA	SVA
Det nuvarande förslaget till vägdragning kommer att påverka det landskap som ingår i ansökan om att tas upp på UNESCO: s världsarvslista.	Söderby samf. Förening, Vallby-Lilla Söderby-Asphyddans vägsamfällighet m.fl.
Det östra kollektivtrafikstråket genom Ultuna bör väljas med fortsättning söderut i Åkervägen. Genom Ulleråker bör sträckningen justeras till att följa	Vårda Uppsala

befintlig bebyggelse och ansluta till befintlig sträckning i Ulls väg.	
En bro över Fyrisån i visat läge ger irreparabel skada på Årike Fyris. Nyttja istället Kungsängsleden och Flottsundsbron.	Vårda Uppsala

Sammanfattning:

Bergsbrunna Egnahemsförening påpekar att ingen mark har reserverats för kollektivtrafik i planen. SVA anser att det är olämpligt med en dragning av spårväg/bussgata i närheten av SVA-anläggningens västra sida samt att ytterligare skyddsområde kan tillkomma runt SVA:s anläggning. SGU anser att den sammanvägda risken för Uppsalaåsen måste bedömmas och inte enbart risker kopplat till enskilda planer. De anser också att man bör fastslå exakt placering av ny bro innan de hydrologiska förhållandena är helt klarlagda. Region Uppsala anser att planen bör fokusera mer på stråket som förbinder södra staden med resecentrum. Vårda Uppsala, Sunnersta Egnahemsförening och Söderby samfällighetsförening, Vallby-Lilla Söderby-Asphyddans vägsamfällighet med flera. anser att Ultunalänken skadar landskapet i Årike Fyris.

Förvaltningens kommentarer:

I FÖP: en pekas kapacitetsstarka kollektivtrafikstråk ut mellan Södra staden och resecentrum respektive Bergsbrunna. Dessa stråk pekar ut var handlingsfrihet bör hållas för framtida kollektivtrafikstråk. Det innebär att förändring av markens användande som kan försvåra eller förhindra att ett kollektivtrafikstråk med hög kapacitet kan etableras inte kommer att medges längs dessa stråk. På delar av sträckorna kommer kapacitetsstark kollektivtrafik att tillkomma först många år fram i tiden och efter vidare planläggning. Innan kommande åtgärdsval och noggrannare planering hålls handlingsfriheten kvar på de i planen utpekade sträckorna. När läget är beslutat för de sträckor där alternativa lägen finns förlorar den alternativa sträckning som inte valdes sin betydelse.

Planen innehåller inget kollektivtrafikstråk i Ruddammsdalen.

Kommunen ser kollektivtrafikstråken från Resecentrum till Gottsunda respektive Ultuna och förbindelsen över ny bro mellan Gottsunda/Ultuna och en ny järnvägsstation i Bergsbrunna som ett system där alla delar är betydelsefulla för att få en fungerande kollektivtrafik och en rimlig belastning på väg- och gatusystemet i staden. Arbete med förbindelserna mellan innerstaden och Gottsunda/Ultuna pågår inom projektet *Kunskapsspåret*.

Den nya broförbindelsen ingår i Översiktsplan 2016 och kommer att hanteras i kommande arbete med en fördjupad översiktsplan för sydöstra stadsdelarna. Inom ramen för det arbetet kommer inverkan på omgivande landskap med mera studeras noggrant, inkluderat de värden som har betydelse för bildningen av naturreservatet Årike Fyris och för världsarvsnomineringsen. Vattenfrågorna kopplade till bron kommer att hanteras vidare i de olika planeringsskedena fram till och med produktionsförberedande processer och själva produktionen av bron. Tillstånd mm som krävs kommer att sökas och behandlas på sedvanligt sätt. Se även förvaltningens kommentarer under *Översiktsplan 2016/Synpunkter instanser* samt under *Transportinfrastruktur och mobilitet – allmänt/Synpunkter instanser* ovan.

Planen visar en långsiktig utveckling och därmed olika alternativ för kollektivtrafikstråkets läge. Inom ramen för projektet Kunskapsspåret kommer läget för kollektivtrafikstråket mellan Resecentrum och Ultuna liksom läget för hållplatser att bestämmas. Arbetet sker i dialog med berörda fastighetsägare och verksamhetsutövare. Ett arbete med att lokalisera en kollektivtrafikdepå i eller i nära anslutning till SLU kommer att ske i egen ordning. Detta arbete kommer också ske i dialog med berörda fastighetsägare och verksamhetsutövare.

Synpunkter privatpersoner

Vi är helt emot byggande av föreslagen vägbro. Brädda istället Kungsängsleden och Flottsundsbron med cirkulationsplats vid väg 255. Om ny bro trots allt använd Ulltuna Allé, komplettera med cirkulationsplatser och begränsa hastigheten till 50 km/h	Cirka 40 boende i Sunnersta
---	-----------------------------

Förvaltningens kommentarer:

Frågan om den nya bron över Fyrisån är avgjord i Översiktsplan 2016. Se även förvaltningens kommentarer under *Synpunkter instanser* ovan, under *Transportinfrastruktur och mobilitet – allmänt/Synpunkter instanser* samt under *Översiktsplan 2016/Synpunkter instanser* ovan.

Transportinfrastruktur och mobilitet - gator

Synpunkter instanser

Det är ofrånkomligt att omgående utöka Kungsängsledens kapacitet.	Bergsbrunna vägförening
Lervägen föreslås rustas/avgrusas och användas som en avfartsväg från Dag Hammarskjölds väg till Ultuna.	Sunnersta Egnahemsförening
Viktigt att busshållplatser fälls in från gatan.	Sunnersta Egnahemsförening
Vill poängtera behovet av goda transportvägar för bla tung lastbilstrafik till och från SVA (Veterinärvägen, Tranvägen, Ulls väg, samt anslutningen från Dag Hammarskjölds väg).	SVA
Planen bör kompletteras med ett avsnitt om transporter kopplade till service och distribution. Gatunätet ska framkomligt för bland annat varutransporter, räddnings- och avfallsfordon.	Uppsala Vatten
Dagvatten från Dag Hammarskjölds väg behöver fortsatt renas lokalt.	Uppsala Vatten

Förvaltningens kommentarer:

Angående Kungsängsledens kapacitet, se förvaltningens kommentarer under *Transportinfrastruktur och mobilitet – allmänt/Synpunkter instanser* ovan.

Mindre vägars och gators funktioner och detaljutformning av gator behandlas inte i denna plan.

FÖP: en anger huvudstrukturen för transportinfrastrukturen och säkrar därmed funktionen för huvudväg-/gatunätet. Gatunätets utformning med tanke på service, distribution mm hanteras i kommande skeden. Ett långsiktigt arbete om tillgänglighet till olika funktioner kommer att göras i samband med arbetet med en trafikstrategi för staden.

Planen står inte i strid med att tung trafik ska kunna nå SVA. Tung trafik kan nå SVA via Dag Hammarskjölds väg.

Hantering av dagvatten från Dag Hammarskjölds väg hanteras i egen ordning inom ramen för en studie av gatan som omfattar trafik, gestaltning och dagvatten.

Transportinfrastruktur och mobilitet - gång- och cykel

Synpunkter instanser

Förvånande att cykelställ inte nämns i planen.	Centerpartiet
När det gäller gc-stråk är det effektivt att separera gående och cyklister	Cykelfrämjandet

Vill understryka att tillgång till cykelparkering är minst lika viktig som ett bra cykelnät. I bostadsområden bör det finnas god tillgång till cykelparkering inomhus, samt ytor för att rengöra och meka med cykeln.	Uppsala cykelförening
---	--------------------------

Förvaltningens kommentarer:

FÖP: en säkrar funktionen för huvudcykelnätet. Den exakta detaljutformningen av gatunätet och antal cykelparkeringar behandlas inte i denna plan. Behov av cykelställ hanteras i kommande skeden med detaljplaner och inom utveckling av allmänna platser.

Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden

Förvaltningens förslag till revideringar

Planen bör kompletteras med ett förtydligande under avsnittet *Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden* med information om att de generella riktlinjerna för alla mark- och vattenområden i ÖP 2016 gäller utöver de som FÖP: en innehåller. Meningen om förhållningssätt till översvämningsrisker justeras efter Länsstyrelsens påpekande.

Synpunkter instanser

Kommunen har inte visat att MKN för vatten kan uppnås vid genomförande av planen. Genomförande av planen skulle innebära en risk att grundvattenförekomstens status försämras och riskerar att motverka arbetet med att uppnå god status för Uppsalaåsen. Riktlinjer och rekommendationer för säkerställande av MKN för grundvatten ska redovisas och grundas på riskbedömning och markanvändningsstrategi för åsen.	Länsstyrelsen
Det är inte klarlagt om och i så fall hur MKN för ytvatten kan uppnås vid ett genomförande av planen.	Länsstyrelsen
Det är viktigt att förekomsten av fridlysta arter inom ett område som avses exploateras uppmärksammas i ett tidigt skede eftersom det annars kan uppstå hinder att genomföra planerad exploatering.	Länsstyrelsen
De värden som har betydelse för världsarvsnomineringen bör beskrivas mer utförligt samt att riktlinjer för att skydda värdena bör framgå av den fördjupade översiktsplanen.	Länsstyrelsen
Det framgår inte vilka åtgärder som kan behöva strandskyddsdispens.	Länsstyrelsen
Länsstyrelsen saknar generella riktlinjer för att hantera förorenad mark i områden med framtida förändrad markanvändning.	Länsstyrelsen
I planförslaget anges att "Endast anläggningar av stort samhällsintresse kan tillkomma vid Fyrisån och måste då konstrueras för att klara högsta högvattennivå." Länsstyrelsen hänvisar till resultatmål B8 i Riskhanteringsplan för Fyrisån: "Samhällsfunktioner av betydande vikt liksom ny sammanhållen bostadsbebyggelse bör förläggas ovanför nivån för ett beräknat högsta flöde. Om undantag från ovan görs ska särskilda åtgärder vidtas för att hantera och minimera eventuella negativa konsekvenser samt risken för att samhällsfunktionens acceptabla avbrottstid överskrids."	Länsstyrelsen
Nämnden anser att det i genomförandedelen behöver beskrivas tydligare att det är under den första etappen av utbyggnaden som det behöver åstadkommas en säker dagvattenhantering för att skydda grundvattnet.	Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Nämnden anser att det även här kunde beskrivas ett förhållningssätt mellan gaturummet och bebyggelsen för att förhindra att miljöproblem byggs in i södra staden i form av luft-bullerproblematik.	Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Uppsala Vatten anser att kommunen tydligt behöver redogöra i planhandlingen att miljö kvalitetsnormerna (MKN) kan uppnås, vilket skulle säkra Uppsalas långsiktiga vattenförsörjning.	Uppsala Vatten
Rekommendationer för bebyggelse kring Mälaren beroende på översvämningsrisken berör planområdet. Detta bör framgå tydligt i planen för Södra staden.	UPS

Sammanfattning:

Länsstyrelsen och Uppsala Vatten anser att planen inte visar att MKN för vatten kan uppnås vid genomförande av planen och Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att det tydligare bör framgå att dagvattenhantering för att skydda grundvattnet behövs under etapp 1. Länsstyrelsen och påpekar att skrivningar om områden med översvämningsriks bör omformuleras efter deras förslag. Länsstyrelsen efterlyser skrivningar om fridlysta arter, värden knutna till världsarvsnomineringen, åtgärder som kan kräva strandskyddsdispens och riktlinjer för förorenad mark. Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att förhållningssätt till buller/gaturum/byggnader saknas. UPS tycker översvämningsrisker bör fyrtydligas.

Förvaltningens kommentarer:

All hantering av dagvatten i området ska vara säker så att grundvattnet i Uppsalaåsen skyddas mot negativ påverkan. I de områden där förändrad markanvändning bedöms medföra risker för grundvattnet kommer skyddsåtgärder för dagvattenhantering utredas och föreslås. En viktig utgångspunkt är att MKN ska uppnås och att utvecklingen i Södra staden ska bidra till det. Det framgår redan av planen.

I *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* (arbetet pågår fortfarande pågår vid färdigställandet av detta utställningsutlåtande) finns förslag till skyddsåtgärder (exempelvis för dagvattenhantering) fram för att minimera påverkan på grundvattnet i Uppsalaåsen. FÖP: en hanterar miljö kvalitetsnormer och vattenförsörjningen på en översiktlig nivå och pekar på förutsättningar och behov i kommande skeden för att bidra till att miljö kvalitetsnormerna kan uppnås. FÖP: en ger ramarna men det är i den fortsatta planeringen med utgångspunkt i *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* och *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån* som anpassning av lösningar görs så att MKN kan uppnås. Mer detaljerade redogörelser för hur miljö kvalitetsnormerna påverkas sker således i fördjupande processer i kommande skeden. Det är i dessa skeden som åtgärder kan planeras. Strategin och åtgärdsprogrammet kommer tillsammans med kommande förfinade känslighetsanalyser och riskanalyser inom ramen för planprocesser, när föreslagna förändringar är mer konkreta, att utgöra ett fullgott underlag för att säkra MKN för Uppsalaåsens grundvatten och för Fyrisåns vatten. Dagvattenutredningen som tagits fram för södra staden och det pågående arbetet med *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* (arbetet pågår fortfarande pågår vid färdigställandet av detta utställningsutlåtande) respektive *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån* kommer sammantaget att visa på åtgärder som är nödvändiga för att uppnå MKN. Se även förvaltningens kommentarer under *Det här är en översiktsplan & planprocessen/Synpunkter instanser ovan*.

Miljö kvalitetsnormerna för Uppsalaåsens grundvatten påverkas också av verksamheter utanför Södra staden. Detta fångas in i *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* som hanterar sammantagna risker kopplat till exploatering för Uppsalaåsen som helhet vad gäller MKN.

Stadsbyggnadsförvaltningen är väl medveten om att artskyddsförordningens bestämmelser och frågor anknutna till den bör tas upp tidigt vid planläggning.

Det område inom FÖP: ens planområde som ingår i det potentiella världsarvet ligger inom område där planen anger att skydd av grönområde planeras. Värden i ett världsarvsperspektiv får definieras inom ramen för arbetet med reservatsbildningen.

Området närmast ån ska utgöras av grönområde och inte exploateras. Anläggningar förfriluftslivet, till exempel fågelskådartorn, naturrum eller liknande kan bli aktuella. Sådana åtgärder kan behöva prövas enligt strandskyddsreglerna. Eftersom planen inte har den konkretiseringsgrad som krävs för att kunna ange vilka åtgärder som kräver strandskyddsdispens är det inte meningsfullt att ange detta.

Generella riktlinjer för risker, säkerhet och hälsa finns i Översiktsplan 2016. Dessa gäller även inom Södra staden. Planen bör kompletteras med ett förtydligande under avsnittet *Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden* med information om att de generella riktlinjerna för alla mark- och vattenområden i ÖP 2016 gäller utöver de som FÖP: en innehåller. Se även förvaltningens kommentarer under *Översiktsplan 2016/Synpunkter instanser ovan*.

Riktlinjer om översvämningsrisker finns i Översiktsplan 2016. Det följer Länsstyrelsens rekommendation. Genom ett förbiseende har formuleringen i planen blivit felaktig. Meningen om förhållningssätt till översvämningsrisker justeras efter Länsstyrelsens påpekande. Planen förslår inte bebyggelse inom riskområden för översvämning.

Ulleråker studeras särskilt noggrant vad gäller dagvatten i samband med den planläggning som pågår vilket kommer att vara vägledande för andra områden där exploatering övervägs på eller nära Uppsalaåsen. Planen behöver därför inte kompletteras med att det är under första etappen som det behöver åstadkommas en säker dagvattenhantering.

FÖP: en anger översiktligt ramarna för mark- och vattenanvändningen. Hur gator och bebyggelse utformas avgörs i senare skeden genom detaljplan och markanvisningar.

Synpunkter privatpersoner

Alla hus som skuggas av grannbyggnader borde ha terrass på taket	
--	--

Förvaltningens kommentarer:

Intressant tanke men den får prövas i varje enskild detaljplan om intresse och förutsättningar för detta finns. Även taket kan vara skuggat av andra byggnader.

Genomförande - etapper

Synpunkter instanser

Tidplanen för Södra stadens utbyggnad synes inte heller harmoniera med vad som kan anses realistiskt för en ny förbindelse över Fyrisån. Om förbindelsen inte är säkerställd finns riska att södra staden blir en enklav omgiven av barriärer.	Bergsbrunna vägförening
Förvånande att det endast i etapp 2 och 3 som ny bro över Fyrisån föreslås. Trafiksimuleringar visar på stora problem om inte åtgärder vidtas.	Centerpartiet
Det är också riskfyllt att utvecklingen av Södra staden är helt beroende av en utbyggnad av en pendeltågsstation i Bergsbrunna	SLL
En återhållen utbyggnad av södra staden måste tillämpas framgent. Tidsperspektivet måste förlängas med 15-20 år.	Sunnersta Egnahemsförening

Förvaltningens kommentarer:

Översiktsplan 2016 beskriver utbyggnaden av Uppsala i etapper som utgår från bedömningar av när det är lämpligt att bygga med hänsyn till olika förutsättningar, till exempel den nya förbindelsen över Fyrisån. FÖP: en konkretiserar detta inom Södra staden. Delar av Södra staden går inte att utveckla utan förbindelse till en ny tågstation i Bergsbrunna. Simuleringar visar att enklare åtgärder i trafiksystemet löser behoven i etapp 1. När en Ultunalänk kan byggas avgörs av när en station i Bergsbrunna kan tillkomma och en kapacitetsstark kollektivtrafik kan byggas ut. Etappindelningen är ett sätt att styra utvecklingen så att en god helhet kan uppnås vare sig förbindelsen genomförs eller ej. Simuleringarna visar att behov av en ny förbindelse förbi Fyrisån inträffar när södra delarna av Södra staden byggs ut, det vill säga under etapp 2 och 3. Etappindelningen och planhorisonten är harmonierad med Översiktsplan 2016 där frågor om tidsperspektiv och volymer för staden är avgjord.

Genomförande - investeringar och tröskelvärden

Förvaltningens förslag till revideringar

Avsnittet *Social infrastruktur* bör kompletteras med behov av bibliotek, fritidsklubbar och Fritidsgård/aktivitetshus. Avsnittet *Teknisk infrastruktur* bör under avsnittet *Ledningar spillvatten och dricksvatten* kompletteras med en upplysning om att det för både etapp 1 och 2 måste anläggas ledningar med tillhörande anordningar såsom pumpstationer inom varje kommande detaljplaneområde. Avsnittet bör också kompletteras med en upplysning om att det under etapp 1 behöver göras investeringar i utbyggandet av befintlig återvinningsstation. Avsnittet bör även kompletteras med information om att stora vattenledningar genomkorsar planområdet vilket ska beaktas vid planläggning. Behovet av antal skol- och förskoleplatser under avsnittet *Social infrastruktur* bör justeras i alla etapperna.

Synpunkter instanser

Oacceptabelt att seniorboenden saknas.	Centerpartiet
Behov av investeringar behöver kompletteras med behov av bibliotek och fritidsverksamhet för barn och unga: Förslag tillägg: Etapp 1: Bibliotek 2 st (Rosendal, Ulleråker) Fritidsklubbar ska finnas där det planeras skolor för mellanstadiet så behovet följer antalet skolor. Fritidsgård/aktivitetshus 2 st (Rosendal, Ulleråker) Etapp 2: Fritidsklubbar ska finnas där det planeras skolor för mellanstadiet så behovet följer antalet skolor.	Kulturnämnden
Nya Va-nät måste anläggas. Stora delar av planområdet ligger utanför verksamhetsområdet för vatten och avlopp och stora investeringar är nödvändiga redan under etapp 1. I genomförandedelen i figur 54 behöver det tilläggas att det för både etapp 1 och 2 under Ledningar spillvatten och dricksvatten att ledningar med tillhörande anordningar såsom pumpstationer måste anläggas inom varje kommande detaljplaneområde. Etapp 1 behöver även kompletteras med investeringar i utbyggandet av befintlig ÅVC.	Uppsala Vatten
Planhandlingen behöver kompletteras med följande mening på sid 84 under Teknisk infrastruktur: Programområdet korsas av flera stora VA-ledningar som kräver stort respektavstånd vilket måste tas hänsyn till i kommande	Uppsala Vatten

detaljplanearbete.	
Genomförandet av planförslaget innebär stora investeringar och tröskelkostnader. Därför är utbyggnadsordningen viktig och tidsaspekten för genomförandet måste sättas i relation till övrig utbyggnad i kommunen.	Uppsala Vatten
Fullstora idrottshallar tillgodoser inte ett samhällsbehov på kvällar och helger som inte ligger inom nämndens ansvarsområde utan genererar istället alltför stora kostnader med högre timhyror för våra lektionstimmar vilket riskerar påverka lärartätheten negativt.	Utbildningsförvaltningen
Den kraftiga utbyggnaden medför en ökning av lokalkostnader per elev.	Utbildningsförvaltningen
Det är lågt räknat för förskola och grundskola och att de kommande processerna istället bör ta höjd för minst 3 000 förskoleplatser och 6 000 grundskoleplatser.	Utbildningsförvaltningen

Sammanfattning:

Fyra remissinstanser pekar på saker som saknas i avsnittet (seniorboende, bibliotek och lokaler för fritidsverksamhet och vissa va- anläggningar). Utbildningsförvaltningen vill dessutom justera antalet skol- och förskoleplatser.

Förvaltningens kommentarer:

FÖP: en anvisar att en blandning av bostadstyper ska finnas i varje stadsdel. Det ska även finnas särskilda boendeformer integrerat i de ordinarie bostadsmiljöerna. Precis som studentboende är seniorboende en bostadstyp som planen skapar möjligheter för.

Avsnittet om investeringar kompletteras med de anläggningar kulturnämnden vill att planen kompletteras med.

Avsnittet *Investeringar och tröskelvärden/Teknisk infrastruktur* kompletteras under *Ledningar spillvatten och dricksvatten* med en upplysning om att det för både etapp 1 och 2 måste anläggas ledningar med tillhörande anordningar såsom pumpstationer inom varje kommande detaljplaneområde. Avsnittet bör kompletteras med en upplysning om att det under etapp 1 behöver göras investeringar i utbyggandet av befintlig återvinningsstation i Gottsunda. Avsnittet bör även kompletteras med information om att stora vattenledningar genomkorsar planområdet vilket ska beaktas vid planläggning.

Bedömning av när planläggning och genomförande av detaljplaner ska äga rum sker löpande i den kommunala planeringen i samarbete mellan stadsbyggnadsförvaltningen och Uppsala Vatten.

När Uppsala växer ökar också kostnader för investeringar och drift i nya anläggningar och verksamheter som till exempel skolor och förskolor. Detta kommer att hanteras i kommande Mål- och budgetprocesser.

FÖP: en föreslår ett samnyttjande och samlokalisering av lokaler för att hushålla med yta och ekonomi.

Uppgifterna om skol- och förskoleplatser uppdateras efter utbildningsförvaltningens synpunkter och kompletteras med fördelning mellan olika stadier och reviderat antal gymnasieplatser. Efter avstämning med stadsbyggnadsförvaltningens lokalförsörjningsenhet bör även antalet skol- och förskoleplatser samt gymnasieplatser i etapp 2 justeras.

Kommande processer

<p>Förvaltningens förslag till revideringar Planen bör i genomförandeavsnittet kompletteras med ett förtydligande om mellankommunala kopplingar vad gäller vattenkvalitet och dricksvattenförsörjning.</p>

Synpunkter instanser

Vi vill se ett starkare samarbete med Mälarens vattenförbund	Centerpartiet
Vi vill se Uppsala som ledande elbilstad 2020	Centerpartiet
Vi förvånas över att grönytefaktor inte nämns som ett verktyg att ta in i processen.	Centerpartiet
Nödvändiga förutsättningar för stadsutvecklingen är ett fördjupat och förtroendefullt i exploateringsfrågor samarbete med marknadens aktörer där kommunen särskilt måste beakta behovet av förutsebarhet och stabila spelregler samt en förbättrad framdrift och förutsebarhet i plan- och bygglovsärenden.	Handelskammaren
Vi uppmuntrar kommunen att nyttja den stora kompetens inom miljöteknik och förnyelsebar energi som finns på SLU och UU. Inkorporera några byggnader, kvarter eller liknande med särskilt innovativa lösningar med fokus på växtnäringsflöde och förnyelsebar energi. Tekniker som bör inkorporeras: urinsorterande torrtoaletter, vattencirkulerande duschar, Separat och lokal behandling av BDT-vatten, Gröna tak. Vi ser utbyggnaden av södra staden som ett gyllne tillfälle för Uppsala kommun, med sina höga ambitioner, att ingå i gruppen av kommuner som leder utvecklingen av den nya hållbara och innovativa staden. Med all den kompetens som finns på UU och SLU skulle Uppsala lokalt kunna hitta innovativa lösningar för att uppnå högt satta miljömål.	Kretsloppsteknikgruppen på SLU
Kulturnämndens förhoppning är att handlingsplanen som ska konkretisera lokaliseringsprinciper och samlokaliseringsstrategier vad gäller social infrastruktur också tar ställning till hur finansiella frågor ska lösas vid samlokalisering av verksamheter.	Kulturnämnden
Länsstyrelsen anser att kommunen i den fortsatta planeringen ska ta ytterligare hänsyn till Riksintresse kulturmiljövård Uppsala stad med berörda kulturmiljövärden och landskapsbilden samt även arbeta för att uppväga den negativa påverkan som riskerar att uppstå genom att exempelvis utveckla något som stödjer läsbarheten av kvarliggande värden, till exempel genom kommunikativa eller informativa åtgärder.	Länsstyrelsen
Vattenkvalitet och dricksvattenförsörjning är mellankommunala frågor som behöver beaktas i kommande planering.	Länsstyrelsen
Kommunen bör i tidigt skede beakta samtliga förorenade områden där utbredningen är uppskattad. Detta gäller främst: <ul style="list-style-type: none"> • Deponier med risk för föroreningar såsom tex klorerade alifater, perfluorerade ämnen (PF AS) och radioaktiva ämnen från SLU:s laboratorieavfall • Brandövningsplats där det uppmätts PF AS i grundvatten • Plantskolor med risk för tex bekämpningsmedel 	Länsstyrelsen
Kommunen bör långsiktigt ta fram en strategi för att öka säkerheten samt beredskap för klimatförändringar	Länsstyrelsen
i vidareutvecklingen av grönstrukturplaneringen och ekosystemtjänster är det viktigt med en tydlig strategi för bevarande, utveckling och skötsel av	Länsstyrelsen

kvarvarande naturområden	
Att snabbt komma igång med en dagvattenplan är en förutsättning för fortsatt planläggning. Ett sådant arbete bör ske i samverkan med pågående fördjupning i Ulleråker samt kommunens övergripande strategiarbete för Uppsalaåsen och Fyrisån.	PBN
Nämnden gör bedömningen att det finns stora utmaningar i detta arbete och att mobilitetsarbete i varje enskilt utvecklingsområde, i nära samverkan med kommunens övergripande trafikstrategi, måste fortgå.	PBN
Viktigt att säkerställa goda förutsättningar för vårdcentralverksamheter i tillräcklig omfattning. En kontinuerlig dialog för att hitta rätt lokalisering och dimensionering är central.	Region Uppsala
Viktigt att i kommande planering beakta behov och förutsättningar för att kunna bedriva en effektiv ambulansvård.	Region Uppsala
För att ytterligare säkra tillgången på färdiga skolor och förskolor inom Södra staden är det av vikt att befintliga byggnader utreds som möjliga skolbyggnader.	Utbildningsförvaltningen
Bäcklösadiket korsar planområdet och kommer att vara mycket viktig för avledning av dagvattnet då planområdet exploateras. I den fortsatta planeringen är det viktigt att bibehålla den buffert runt diket som avsatts i den fördjupade översiktsplanen. Resultatet från den planerade dagvattenplanen för Bäcklösaområdet behöver användas i den fortsatta planeringen för att säkerställa att MKN uppnås.	Uppsala Vatten
En sammanvägd riskbedömning för hela Uppsalaåsen med strategier för att bevara åsen som vattenreservoar måste tas fram.	UPS
En tjänstemannakontakt för inkludering av en 4H-gård i den sammantagna planeringen av Södra staden inrättas.	4H
En 4H-gård innefattas i investeringsvärdena inom såväl grönstruktur som social infrastruktur.	4H

Sammanfattning:

En mängd aspekter av vitt skilda slag som bör arbetas vidare med lyfts fram: samarbete med Mälarens vattenförbund, ledande elbilstad, grönytefaktor, samarbete med kompetens inom miljöteknik på SLU, samlokaliseringsstrategier för social infrastruktur, ytterligare hänsyn till riksintresset för kulturmiljö, mellankommunala frågor, hantering av förorenad mark vid planering, strategi för att öka säkerhet samt beredskap för klimatförändringar, strategi för bevarande, utveckling och skötsel av naturområden, dagvattenplan för Södra staden, mobilitetsarbete, säkerställa goda förutsättningar för vårdcentralverksamheten, beaktande av effektiv ambulansvård, säkra tillgången på skolor och förskolor, utvecklingen av marken närmast Bäcklösadiket, sammanvägd riskbedömning åsen och 4H –gård. Handelskammaren påpekar behovet av förtroendefullt samarbete och förutsebarhet och stabila spelregler

Förvaltningens kommentarer:

Frågor som rör Mälarens vattenförbund och Uppsala som ledande elbilstad avgörs inte i denna FÖP.

Grönytefaktor är ett verktyg som när så bedöms lämpligt kan användas i markanvisningsprocesser och i planläggningskedan för att stärka ekosystemtjänster. Bedömningen görs bäst i varje enskilt fall.

Planen lyfter under avsnittet *Prioriteringar och principer* fram att samverkan och samarbete är centralt för det fortsatta arbetet med att utveckla Södra staden. Se även under förvaltningens kommentarer under *Vision för Södra staden. Prioriteringar och principer/Synpunkter instanser ovan.*

Förvaltningen välkomnar samarbete med universiteten i arbetet med att utveckla hållbara lösningar i samhällsbyggandet. Frågan om kretsloppslösningar behandlas på en generell nivå i Översiktsplan 2016. Frågan är inte helt enkel eftersom det är många frågor som måste utredas; finansiering, ansvar, reningseffekter (hur förhindras till exempel spridning av antibiotika) et cetera. Kungsängsverket ska klara stadens expansion fram till år 2050.

Frågor som rör samlokaliseringsprinciper för social infrastruktur och andra kostnader såsom eventuella 4H-gårdar behandlas i kommunens mål- och budgetprocess och behandlas inte i FÖP: en.

I arbetet med att utveckla södra staden kommer avvägningar gentemot riksintresset för kulturmiljö göras kontinuerligt i takt med att planerna blir mer konkreta och därför lättare att relatera till riksintresset. Riktlinjerna i översiktplanens del B är utgångspunkten i detta arbete. Kommunikativa eller informativa åtgärder kan bli aktuella.

Planen bör i genomförandeavsnittet kompletteras med ett förtydligande om mellankommunala kopplingar vad gäller vattenkvalitet och dricksvattenförsörjning. Hantering av förorenad mark ingår i rutiner och mallar vid planläggning.

Översiktsplan 2016 lyfter särskilda insatser som ska göras de närmaste åren. Att ta tillvara naturen är ett av de områden som är särskilt viktiga. Insatser i närtid är att utveckla park- och grönområden och stärka och utveckla ekosystemtjänster och gröna strukturer. FÖP: en informerar om att uppdrag finns angående grönstrukturplanering och ekosystemtjänster i kapitlet om kommande processer/grönstruktur.

En strategi för säkerhet och beredskap för klimatförändringar görs inte inom ramen för FÖP: en. Översiktsplan 2016 lyfter detta som en prioritering. Ett arbete med att ta fram ett kommunalt klimatanpassningsprogram pågår. I arbetet med denna plan har klimatförändringar beaktats på olika sätt.

En fördjupande dagvattenutredning för Södra staden har tagits fram. Den kommer att vara vägledande för fortsatt planering och för hur dagvatten ska hanteras på systemnivå inom Södra staden. FÖP: ens grönstruktur syftar till att bevara större ytor för gemensamma anläggningar, där dagvattenhantering kan vara en del. Angående övergripande strategi för Uppsalaåsen, se förvaltningens kommentarer under *Det här är en översiktsplan & planprocessen/Synpunkter instanser* samt under *Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden/Synpunkter instanser* ovan.

Planens avsnitt om mobilitet syftar till att ge förutsättningar för systematiskt arbete med mobilitet och för detaljerade mobilitetsplaner i kommande skeden.

Angående social infrastruktur som till exempel vårdcentraler, se förvaltningens kommentarer under *Utvecklingsområden - generellt/Synpunkter instanser* ovan.

Framkomlighet för räddningstjänstens fordon ska alltid beaktas vid planläggning.

Avvägningar om befintliga byggnader kan användas för nya ändamål sker i detaljplaneskedet.

Angående en 4H-gård bör dialog inte ske inom ramen för arbetet med denna plan. Planen hindrar inte en utveckling av en 4H-gård vid Malma gård.

Synpunkter privatpersoner

Malma gård klan utvecklas till ett kunskapscentrum för djurhållning, odling, friluftsliv och kulturhistoria - samarbetet mellan kommunen, F-H, friluftsförbundet, skolor, SLU, UU m.fl.	
---	--

Förvaltningens kommentarer:

En 4H gård vid Malma gård kan tillföra stora värden för Södra staden. FÖP: en tar dock inte ställning till vilken eller vilka verksamheter som kan etableras vid Malma gård.

Planens konsekvenser

Förvaltningens förslag till revideringar

Planen kompletteras under avsnittet *Riktlinjer/Vatten* med information om att den hydromorfologiska kvalitetsfaktorn *Morfologiskt tillstånd och underliggande parametrar* i berörda vattenförekomster ska beaktas vid planläggning nära Fyrisån. Den samlade bedömningen kompletteras med den kommunalekonomiska delen av konsekvensbeskrivningen.

Synpunkter instanser

Vi vill sätta press på att ta fram en konkret beskrivning av det faktiska arbetet som kommer att göras för att skydda Uppsalaåsen som vattentäkt, inklusive den kalkyl för hur mycket dyrare det skulle bli med en reservlösning.	Centerpartiet
Avloppshanteringen som planförslaget medför ska ingå i bedömningen av hur föreslagen exploatering påverkar MKN.	Länsstyrelsen
Planen innebär ett kraftigt ökat nyttjande av området närmast Fyrisån vilket medför risk för att MKN God ekologisk status inte kan uppnås med avseende på hydromorfologiska kvalitetsfaktorer. Kommunen behöver beskriva hur planen påverkar den hydromorfologiska kvalitetsfaktorn i de berörda vattenförekomsterna. Det saknas en beskrivning av miljökonsekvenser vid en ökad fysisk exploatering i och längs ån.	Länsstyrelsen
Vid ökad belastning finns risker för breddning vid reningsverket och därmed risk för breddning vid reningsverket och därmed risker för dricksvattenförsörjningen i Stockholm.	SLL
På sid 91 i den samlade hållbarhetsbedömningen saknas den ekonomiska basen för utvecklingen helt.	Handelskammaren

Förvaltningens kommentarer:

I arbetet med *Strategi för markanvändning inom Uppsalaåsen och Vattholmaåsens tillrinningsområden* (arbetet pågår fortfarande pågår vid färdigställandet av detta utställningsutlåtande) tas förslag till skyddsåtgärder fram för att minimera påverkan på grundvattnet i Uppsalaåsen. Kalkyl för hur mycket dyrare en reservlösning skulle bli behandlas inte i denna FÖP. Uppsala vatten arbetar med att ta fram en vattenförsörjningsplan. Ett sådant arbete kan omfatta eventuella alternativa dricksvattenkällor. Se även förvaltningens kommentarer under *Det här är en översiktsplan & planprocessen/Synpunkter instanser* och *Utvecklingsområden/Synpunkter instanser* ovan.

Området längs ån ska utgöras av grönområde och inte exploateras. Planen kompletteras dock under avsnittet *Riktlinjer/Vatten* med information om att den hydromorfologiska kvalitetsfaktorn *Morfologiskt tillstånd och underliggande parametrar* i berörda vattenförekomster ska beaktas vid planläggning nära Fyrisån. Frågan kommer även att hanteras i *Lokalt åtgärdsprogram för Fyrisån*.

Frågan om breddning vid reningsverket löses inte i denna FÖP utan inom ramen för den övergripande översiktliga planeringen. Reningsverket har enligt Översiktsplan 2016 så gott som tillräcklig kapacitet för att möta kommunens utveckling fram till 2060. En begränsad utbyggnad kan bli aktuell. Enligt uppgifter från Uppsala Vatten innebär nuvarande miljötillstånd att kommunen högst får släppa ut 10 mg/l BOD, 0,25 mg/l P och 10 mg/l N alternativt uppnå 70 % avskiljning (inklusive retention i recipienten). Kungsängsverket har en mycket bra reningseffekt och vi ligger långt under dessa maxvärden. Vi kommer, enligt Uppsala Vatten, inte att öka halterna när staden växer. Hur detta påverkar MKN beror på bland annat på teknik och flöde. Med bättre reningstekniker och ett minskat flöde minskar utsläppet till recipient. Enligt uppgifter från Uppsala Vatten har flödet stadigt gått ner, bland annat på minskat tillskottsvatten och en minskad vattenförbrukning. De senaste 30 åren har mängderna av kväve och fosfor som släpps ut i recipient stadigt minskat.

Genom ett förbiseende har den kommunalekonomiska delen av konsekvensbeskrivningen inte lagts till den samlade bedömningen. Detta korrigeras till antagandet.

Synpunkter privatpersoner

Det nämns inte i konsekvensanalysen att en minskning av tillgängliga grönområden är en fara för folkhälsan.	2 yttranden
---	-------------

Förvaltningens kommentarer:

Se förvaltningens kommentarer under avsnittet *Utvecklingsområden – generellt/Synpunkter privatpersoner* ovan.

Miljöbedömning enligt 6 kapitlet Miljöbalken

Förvaltningens förslag till revideringar

Avsnittet *Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden* bör kompletteras med de tre viktigaste principerna för gestaltning av Dag Hammarskjölds väg och miljöerna runt gatan som programmet identifierar (axialitet, rytm, värdighet/karaktär). Planen bör också kompletteras med hänvisningar till gestaltningsprogrammet för Dag Hammarskjölds väg.

Synpunkter instanser

Planen saknar ett helhetsperspektiv för Riksintresse kulturmiljövård Uppsala stad som behandlar den kumulativa effekten avseende negativ påverkan på riksintresset. Den långsiktiga risken för påtaglig skada på.	Länsstyrelsen
Länsstyrelsen anser att kommunen ska bedöma vilka konsekvenser genomförandet av den fördjupade översiktsplanen kan få för människors hälsa i ett kort, medellångt och långt tidsperspektiv (minst hundra år). Kumulativa effekter ska beskrivas på grund av föroreningar har påträffats i uttagsbrunnar. En riskanalys av hälsorisker bör göras för områden där infiltrationen har kort tid till uttagsbrunnar.	Länsstyrelsen
MKB: n, sid 11. SMM håller inte med om att Miljömål nr 6 Säker strålmiljö skulle vara relevant för att kunna påverkas med avseende på planens genomförande.	Strålsäkerhetsmyndigheten
Konsekvenser på längre sikt (minst 100 år) och kumulativa effekter av den växande staden måste inkluderas i MKB.	UPS

Förvaltningens kommentarer:

Översiktsplan 2016 (del B) beskriver hur riksintresset för kulturmiljö ska tas tillvara från ett helhetsperspektiv. Ett gestaltningsprogram för Dag Hammarskjölds väg har tagits fram. Programmet

syftar till att bidra med helhetsperspektivet för riksintresset. Gestaltningssystemet lyfter viktiga principer för hur området i stort kan utvecklas med hänsyn till kulturmiljövärdet. FÖP: en behandlar innehållet i utvecklingsområdena schematiskt och översiktligt. Det går inte att bedöma påverkan på värden utan att veta mer konkret vilken markanvändning som ska utvecklas. Kommunen genomför en studie av Dag Hammarskjölds väg och gatan studeras även inom ramen för projektet *Kunskapsspåret*. Dessa utredningar samordnas och gestaltningssystemet utgör ett underlag för dessa arbeten. Avsnittet *Riktlinjer vid utveckling av mark -och vattenområden* bör kompletteras med de tre viktigaste principerna för gestaltning av Dag Hammarskjölds väg och miljöerna runt gatan som programmet identifierar (axialitet, rytm, värdighet/karaktär). Planen bör också kompletteras med hänvisningar till gestaltningssystemet för Dag Hammarskjölds väg.

Miljökonsekvensbeskrivningen hanterar på ett övergripande plan kumulativa effekter för påverkan på dricksvattentäkten. Den samlade belastningen bedöms medföra större risk för negativ påverkan. Av planförslaget framgår tydligt att risk för infiltration till Uppsalaåsens grundvatten alltid ska beaktas vid all förändring av markanvändning. Se även förvaltningens kommentarer under avsnitten *Det här är en översiktsplan & planprocessen/Synpunkter instanser* och *Utvecklingsområden/Synpunkter instanser* ovan.

Miljömål nr 6 konsekvenser på längre sikt (100 år) var inte med i den avgränsning som gjordes för uppdraget och som godkändes av Länsstyrelsen. Miljömål nr. 6 har inte inkluderats i miljöbedömningen.

Synpunkter privatpersoner

Innan fler bostäder byggs måste säkerheten, tryggheten och den sociala stabiliteten i området öka väsentligt.	
Konsekvenser för människors hälsa av förtätning och minskad yta naturområde saknas.	
Det är anmärkningsvärt att beräkningar endast gäller för grövre partiklar och de farligare PM 2,5 nämns inte alls. Luftkvaliteten kommer att försämrats på grund av ökad trafik trots bättre kollektivtrafik.	

Förvaltningens kommentarer:

Planeringen i Södra staden och i övriga Uppsala stad eftersträvar att skapa närhet. Med närhet menas att människor har nära till varandra och till stadens funktioner vilket skapar förutsättningar för en ökad trygghet. I de olika utvecklingsområdena är ambitionen att vid ny bebyggelse eftersträva en struktur som skapar möjligheter för rörelse, möten och blandning av funktioner vilket har en trygghetsskapande effekt. Kommunen arbetar i samverkan med andra organ till exempel polisen med olika trygghetsskapande och sociala frågor. Sociala aspekter som trygghet, säkerhet och social stabilitet har inte berörts i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB: n), vars fokus ligger på miljökonsekvenser.

Angående konsekvenser för människors hälsa kopplat till grönområden se förvaltningens kommentarer under *Utvecklingsområden – generellt/Synpunkter privatpersoner* ovan.

Tillgänglig underlagsrapport var avgränsad till PM10. PM 2,5 kommer att omnämnas i den särskilda sammanställningen av miljöbedömningen, dock finns inga beräkningar gjorda för dessa partiklar.

Kommunalekonomiska konsekvenser

Förvaltningens förslag till revideringar

Planen bör under avsnittet *Investeringar och tröskelvärden/Teknisk infrastruktur och transportinfrastruktur* kompletteras med information om att allmänna parkeringar kan tillkomma.

Synpunkter instanser

Det är viktigt att under avsnittet kommunalekonomiska konsekvenser redovisa en översiktlig kalkyl på kostnaden för parkering. Upprepar vikten av att förslaget redovisar mer ingående vad den tilltänkta exploateringen medför vad gäller ytbehov och kostnad för anläggandet av parkering för både cykel och bil. Detta bör redovisas under kapitlet för genomförande under avsnittet Teknisk infrastruktur och transportinfrastruktur.	Uppsala parkerings AB
--	-----------------------

Förvaltningens kommentarer:

FÖP: en redovisar ramarna för mark- och vattenanvändning i ett översiktligt perspektiv. Stora delar av det som kommer att hända inom utvecklingsområden kommer att klargöras i kommande skeden. Parkeringsanläggningar i samband med utbyggnad bekostas normalt av exploitörer både finansiellt och ytmässigt. Behovet av och kostnader för allmänna parkeringar är en viktig fråga. En sådan kalkyl rörande allmänna parkeringsplatser som efterfrågas skulle bli mycket grov och osäker eftersom planen är så allmänt hållen vad gäller exploateringsgrad. Sådana utredningar sker lämpligen i senare skeden som i planprogram eller vid detaljplaneplanläggning. Kraven på parkeringsplatser är reglerade i kommunens parkeringsnorm. Planen bör under avsnittet *Investeringar och tröskelvärden/Teknisk infrastruktur och transportinfrastruktur* kompletteras med information om att allmänna parkeringar kan tillkomma.

Bilagor

Synpunkter instanser

Radonförekomst skall framgå av en slutgiltig översiktsplan.	UPS
I del A, bilaga 5 vill SVA för tydlighets skull bekräfta att kartan korrekt anger transportvägen för smittfarligt gods men det står emellertid "Transport med farligt gods"	SVA
SVA: s förbränningsanläggning kan uppfattas som störande vilket bör beaktas vid planering.	SVA

Förvaltningens kommentarer:

Radonmätningar kommer att behöva göras i samband med detaljplanering. Översiktliga underlag ger inte tillräcklig kunskap om strålning och kan i värsta fall leda till att detaljerade undersökningar inte görs. I begreppet farligt gods ingår Klass 6.2 Smittförande ämnen. Skyddsavstånd inom Södra staden fastställs vid planläggning. Görs ett planprogram för Ultuna bör detta behandlas i programmet. Verksamheter med störande effekter framgår av bilagan *Miljö, hälsa och säkerhet*.

Kartor

Förvaltningens förslag till revideringar

Utredningen *Sårbarhetsklassning Åsens grundvatten* kompletteras så att det framgår att det område SGU skriver om behöver studeras noggrannare på grund av de särskilda förutsättningarna inom det området. Kartan bör även kompletteras med ny information som framkommit i arbetet med Ulleråker. FÖP: en bör kompletteras med översiktskartan från utredningen *Sårbarhetsklassning*

Åsens grundvatten. Deponin invid Fyrisån, som Länsstyrelsen skriver om, bör läggas till i kartan *Miljö, hälsa och säkerhet*. Teckenförklaringen på de kartor där hållplatser för kollektivtrafik redovisas bör kompletteras med texten "(ungefärligt läge)" för de hållplatslägen som anges på alternativa sträckor. Teckenförklaringen på kartan på sid 69 i utställningshandlingen bör kompletteras så att det framgår att även de alternativa sträckningarna för kollektivtrafik söder om Ulleråker är kapacitetsstarka.

Synpunkter instanser

Till planhandlingen finns det en bilaga som heter: Miljö, hälsa och säkerhet, bilaga 5. Nämnden anser att kartan bör kompletteras med en beskrivning av buller- och luftsituationen för att grafiskt komplettera den information som finns i miljökonsekvensbeskrivningen.	Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Sårbarhetsutredning kan behöva revideras i de sydöstra delarna av området, se SGU: s yttrande	Länsstyrelsen
Den föreslagna våtmark som redovisas som sista reningssteg för dagvatten ligger precis intill områden som klassas som extremt sårbara och med stark hydraulisk koppling till åsen. Riskerna för grundvatten beskrivs ej i planen.	Länsstyrelsen
Kommunen behöver ta fram en riskbedömning som utreder hur mycket fosfor och andra ämnen som kommer att ackumuleras i den våtmark som planeras som sista steg dagvattensystemet med hänsyn till översvämningsområde längs Fyrisån. Utredningen behöver visa vilka åtgärder som krävs för att hindra att oönskade och skadliga ämnen som lagrats i våtmarken spolats ut vid högvatten. Kommunen har inte visat att placeringen av våtmarken är lämplig med hänsyn till MKN.	Länsstyrelsen
Den karta över förorenade områden som finns i planförslaget bör kompletteras så att den visar utbredning av den deponi som är belägen längs med Fyrisåns västra sida.	Länsstyrelsen
Campus Ultuna bör ritas ut som en hållplats och inte som en alternativ placering.	Region Uppsala
Hållplatsen vid Bäcklösa bör placeras närmare Dag Hammarskjölds väg.	Region Uppsala
Det är viktigt att kopplingen till Ultuna genom Ulleråker ritas ut som kapacitetsstark sträckning.	Region Uppsala
Det är främst det sydöstra området L1 i PM Sårbarhetsklassning Åsens grundvatten, s 9 som borde revideras för att bättre spegla de hydrogeologiska förhållandena.	SGU

Förvaltningens kommentarer:

Buller hanteras i PM trafikbuller och PM luftkvalitet. Dessa redovisar typsektioner. Kartredovisning i FÖP: ens skala är inte meningsfull. Bullerutredningar med mera görs vid planläggning.

Utredningen *Sårbarhetsklassning Åsens grundvatten* kompletteras så att det framgår att det område SGU skriver om behöver studeras noggrannare på grund av de särskilda förutsättningarna inom det området. FÖP: en hänvisar tydligt till denna utredning för fortsatt planering i Södra staden. Kartan bör även kompletteras med ny information som framkommit i arbetet med Ulleråker. FÖP: en bör kompletteras med översiktskartan från utredningen *Sårbarhetsklassning Åsens grundvatten*.

Våtmarken i kartbilagan redovisades i utställningshandlingen på grund av ett förbiseende. En ny lösning av dagvattenhantering för Södra staden på systemnivå har tagits fram för Södra staden. Dagvattenutredningen för Södra staden som tagits fram inför antagandet innehåller inte en sådan våtmark.

Deponin invid Fyrisån som Länsstyrelsen skriver om läggs bör läggas till i kartan *Miljö, hälsa och säkerhet*.

Kommunen har en databas där geografiskt avgränsade förordnanden och andra formella planeringsunderlag finns redovisade. Dessa ska tillämpas tillsammans med översiktsplanens inriktningar för mark, vatten och bebyggelse respektive de generella riktlinjerna. Underlag tillhandahålls av olika myndigheter där även kommunen ingår.

iÖP redovisar de planeringsunderlag som påverkar tillämpningen av Översiktsplan 2016. I denna ingår bland annat platsbestämd förorenad mark. Om deponin invid Fyrisån som Länsstyrelsen skriver om finns i det digitala underlag kommunen har fått av Länsstyrelsen läggs den in i kartbilagan *Miljö, hälsa och säkerhet*.

Läget för hållplatser är ungefärligt och har inte detaljstuderats, det görs inom projektet *Kunskapsspåret*. Se även förvaltningens kommentarer under *Transportinfrastruktur och mobilitet – Kollektivtrafik/Synpunkter instanser* ovan. Teckenförklaringen på de kartor där hållplatser för kollektivtrafik redovisas bör kompletteras med texten "(ungefärligt läge)" för de hållplatslägen som anges på alternativa sträckor. Teckenförklaringen på kartan på sid 69 i utställningshandlingen kompletteras så att det framgår att även de alternativa sträckningarna för kollektivtrafik söder om Ulleråker är kapacitetsstarka.

Synpunkter privatpersoner

Gällande planläge för tänkta utvecklingsområden bör redovisas.	
--	--

Förvaltningens kommentarer:

En redovisning av gällande planläge skulle bli för omfattande att ta med i FÖP: en. Materialet skulle dessutom till delar snabbt bli inaktuellt.

Övrigt

Förvaltningens förslag till revideringar

Planförslaget bör revideras på ett antal ställen med utgångspunkt i de förslag till konkreta revideringar som framförs i bilagan till SLU: s synpunkter. Revideringarna syftar till att förtydliga SLU: s verksamheter och dessas behov av näraliggande jordbruksmarker.

Synpunkter instanser

Skolklassernas storlek ska regleras.	Centerpartiet
En mängd konkreta förslag på hur olika textavsnitt kan revideras/kompletteras för att spegla SLU: s synpunkter framförs i en bilaga till SLU: s yttrande. Dessa förslag handlar huvudsakligen om vikten av att ta hänsyn till SLU: s särart med behov av näraliggande jordbruksmark för forskning, försök, demonstration och undervisning, behovet att värna jordbruksmark överlag och i staden samt hur detta på olika sätt bör lyftas fram i planen. I bilagan framförs även att ny bro över Fyrisån inte ska ligga i linje med Ultuna allé samt en uppmaning att yttersta försiktighet ska iakttas vad gäller exploatering i områden med mer än marginell hydrologisk kontakt med Uppsalaåsen.	SLU: bilaga 3 institutioner och företrädare

Förvaltningens kommentarer:

Skolklassers storlek är en fråga som inte behandlas i FÖP: en. Den avgörs bäst i andra sammanhang.

Planförslaget bör revideras på ett antal ställen med utgångspunkt i de förslag till konkreta revideringar som framförs i bilagan till SLU: s synpunkter. Revideringarna syftar till att förtydliga SLU: s verksamheter och dessas behov av näraliggande jordbruksmarker. Avvägningar rörande ianspråktagande av jordbruksmark för stadsbebyggelse gällande södra staden har redan gjorts i Översiktsplan 2016. Konsekvenserna av dessa avvägningar framgår av Översiktsplan 2016, Del C Konsekvensbeskrivning. Angående synpunkten som om läget för ny bro över Fyrisån, se förvaltningens kommentarer under avsnittet *Transportinfrastruktur och mobilitet – kollektivtrafik/Synpunkter instanser* ovan. Angående synpunkten som rör exploatering på Uppsalaåsen, se förvaltningens kommentarer under avsnittet *Utvecklingsområden generellt/Synpunkter instanser* ovan.

Synpunkter privatpersoner

En FÖP i denna form är helt oacceptabel och behöver göras om och presenteras för medborgarna igen.	9 yttranden
Alla medel bör tillgripas för att överbygga barriärerna ån och järnvägen. Bygg en attraktiv åpark i hamnen. Förslaget till stor idrottsarena feltänkt plats. Istället Å-park med stor gästhamn med restauranger m fjärrkontakt med Flottsund (båt, spår, cykel). Gräv ut stora partier av Kungsängens industrimark och delar av Boländerna och säkra för vattendränkning. Lagg Resecentrum på en bro. Uppsala borde få större andel småhus i attraktiva format och lägen	
Den gamla landsvägen kan lämpligen kallas "den gamla häradsvägen från vadet vid Flottsunde till slottet.	

Förvaltningens kommentarer:

Namnet på vägen ändras inte i planen då det inte förenklar förståelsen av planen.

En fördjupad översiktplan utformas efter de behov som kommunen har av att fördjupa den kommunövergripande översiktsplanen. Formen för hur planen presenteras regleras inte i lagstiftningen. Förslag om åtgärder utanför planområdet behandlas inte i denna plan.

Förvaltningens förslag till revideringar av planen som inte beror av yttranden - med kommentarer

- Planen bör kompletteras med en kort information om Uppsalapaketet och Södra stadens del i det.
- Kartorna *Mark- och vattenanvändning*, *Utvecklingsområden* (s 35), *Grönstruktur* (s 49) och *Plankarta* (A3) bör ges ny layout med flygbild i botten och anpassad grafik/färger efter det för att öka läsbarheten.
- Kartan som redovisar genomförandet bör revideras. Genom ett förbiseende förlades den del av Bäcklösa som ligger söder om detaljplanen i Bäcklösa som nu genomförs inte i etapp 2 i utställningshandlingen. Kartan revideras så att detta område ligger i etapp 2.
- Nya bedömningar där hänsyn tagits till att utbyggnaden tydligare bör stödja genomförandet av Ultunalänken och projektet Kunskapsspåret visar att etappindelningen bör justeras. De delar av etapp 3 i utställningsversionen som ligger söder om och strax norr om Ultunaallén är så strategiskt belägna i förhållande till Ultunalänken att de bör läggas i samma etapp som broförbindelsen, det vill säga i etapp 2. Den södra delen av området som innefattar Green

innovation park bör förläggas i etapp 2 för att ge handlingsfrihet för broförbindelsen. Delar av det området kan byggas ut under etapp 1 om läget för den nya länken över Fyrisån är definitivt bestämt. De mellersta delarna av Malma bör förläggas i etapp 3 eftersom de bör byggas ut först när de norra och södra delarna är utbyggda. De södra delarna av Malma bör förläggas i etapp 1. Angående Malma se vidare under förvaltningens kommentarer under *Utvecklingsområden – Bäcklösa/Synpunkter instanser*. Planen bör också kompletteras med en formulering om förhållandet att ett område som förläggs i en viss etapp innebär att det är fullt utbyggt i den etappen, men att delar av området kan byggas ut tidigare. Dessa förändringar av etappindelningen innebär att även antalet bostäder per etapp bör justeras. I etapp 1 bör de justeras från cirka 15 000 till cirka 17 000, i etapp 2 från cirka 5 000 till drygt 4 000 och i etapp 3 från cirka 5 000 till cirka 3 000.

- Gränsen för naturreservatet för Årike Fyris som ska beslutas under våren 2018 bör ersätta den gräns som visats i planen fram till utställningen. Den gräns som finns framtagen när denna plan tas upp för beslut läggs in i planen. Eventuella justeringar i reservatsgränsen efter det att denna plan passerat kommunstyrelsen får göras inför antagandet.
- Avsnittet om utvecklingsområdet Ultuna bör kompletteras med en text som informerar om att utvecklingsområdets utbredning mot Ultuna hamn kan justeras i och med att reservatsgränsen flyttas men att justeringen ska göras med hänsyn till reservatet och andra värden på platsen. Det bör också framgå att gränsen för exploatering fastläggs vid planläggning och att om planläggning inleds med ett planprogram så bör programmet hantera denna fråga.
- Eftersom gränsen mellan grönområdet längs Fyrisån vid Ultuna hamn och utvecklingsområdet Ultuna utgörs av en preliminär gräns överenskommen med SLU år 2010 för det planerade naturreservatet Årike Fyris bör texten kring utvecklingsområdets utsträckning förtydligas. Avsnittet om utvecklingsområdet Ultuna bör därför kompletteras med en text som informerar om att utvecklingsområdets utbredning mot Ultuna hamn kan justeras om den planerade reservatsgränsen flyttas men att justeringen ska göras med hänsyn till reservatet och andra värden på platsen. Det bör också framgå att gränsen för exploatering fastläggs vid planläggning och att om planläggning inleds med ett planprogram så bör programmet hantera denna fråga.
- Text om lägen för särskilt värdeäta stadsmiljöer inom Ultuna bör utgå eftersom denna fråga beror av var kollektivtrafikstråken hamnar. Beslut om detta finns inte i dagsläget.
- Hållplatsläget vid Ångströmlaboratoriet bör justeras något eftersom läget i Lägerhyddsvägen är det minst sannolika. Detta har framkommit inom ramen för projektet *Kunskapsspåret* under våren 2017.
- Läget för kollektivtrafikstråket söder om hållplatsen i södra Ulleråker bör justeras för att överrensstämma med de nya alternativa sträckningar som studeras inom ramen för Ulleråkersprojektet. Spårläget ändrar riktning söder om det planerade centrala torget i Ulleråker, från rakt söderut, till en diagonal sträckning där man kan nyttja gamla banvallen för att sedan ansluta till Ulls väg eller mellan Travbanan och SVA med så små svängradier som möjligt. Detta skapar möjlighet till en bättre bebyggelsestruktur i Ulleråker och möjlighet till en rationellare utveckling av Ultunafältet.
- Bilagorna bör kompletteras med en karta som visar naturvärden. Bilagorna 3. *Markägoförhållanden* och 4. *Pågående planer och större projekt* bör utgå då markägoförhållanden kan förändras och upplysningar om pågående planer och projekt snabbt blir inaktuella. Under samråd och utställning har dessa kartor funnits med för att underlätta för de som vill lämna synpunkter på planförslaget.
- Avsnittet *Området och sammanhanget* flyttas bör läggas samman med de bilagor som behålls till ett avsnitt som heter *Utgångspunkter Bilagan 6*. Strukturbärande element bör revideras så att den liksom övriga bilagor som behålls endast innehåller nuläge. Information om planerade hållbarhetscentrum som inte ingår i pågående projekt bör istället beskrivas

kortfattat i text på lämplig plats i planen.

- Avsnittet om Malma Hammarby-Bäcklösa-fältet-Stadsskogen bör kompletteras med en upplysning om att avledning av dagvatten från Rosendal söder om Vårdsätravägen bör samordnas med stadsutvecklingen söder om gatan.
- Planen bör kompletteras med en formulering om att Solvallsparken bör breddas något mot väster.
- Planen bör kompletteras med aktuell information från Fördjupad dagvattenutredning för Södra staden. Systemlösningen för dagvatten presenteras på en egen karta. Texterna om vattenmiljö/vattenhantering under *avsnitten Riktlinjer vid utveckling av mark- och vattenområden* och *Kommande processer* bör justeras med utgångspunkt i att en dagvattenutredning för Södra staden tagits fram efter utställningen: Avsnitten bör också redigeras så att de renodlas i förhållande till varandra.
- Avsnittet om Bäcklösadiket bör uppdateras med utgångspunkt i *Fördjupad dagvattenutredning för Södra staden*.
- Texten om va under avsnittet kommunalekonomiska konsekvenser bör uppdateras.
- Vissa texter om dagvattenlösningar i avsnittet Utvecklingsområden bör revideras eller utgå så att de stämmer överrens med *Fördjupad dagvattenutredning för Södra staden*.
- I avsnittet om dagvatten som planen bör kompletteras med bör de stadsbyggnadsmässiga fördelarna med öppen dagvattenhantering lyftas fram.